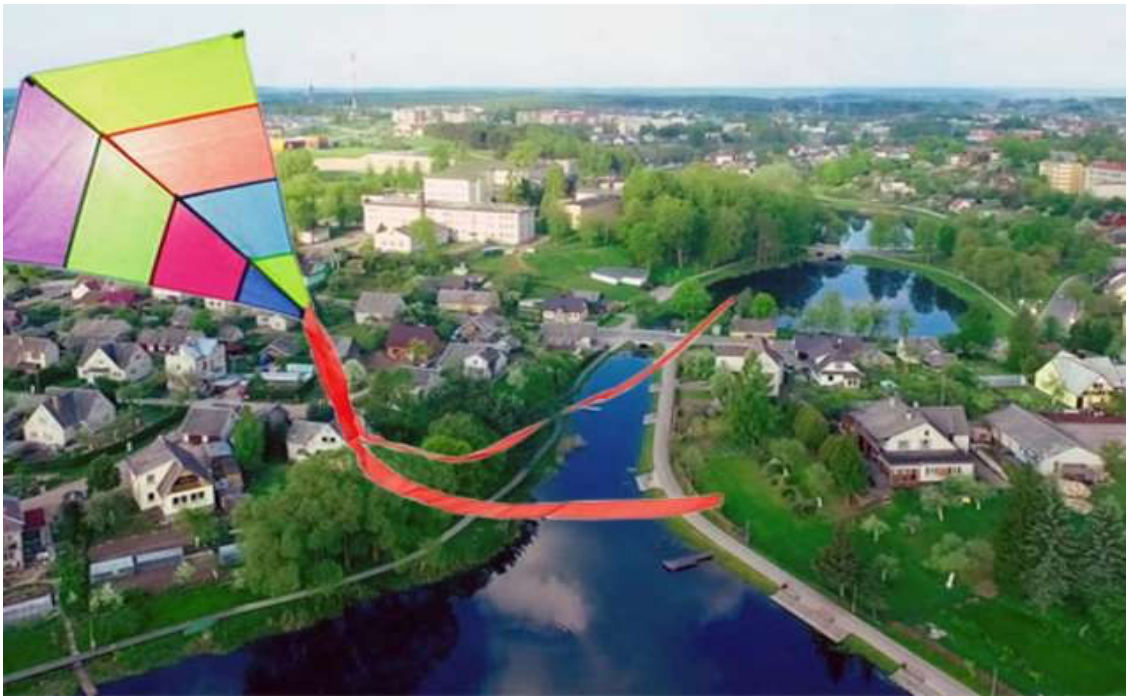
Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga

MOLĖTŲ MIESTO 2024-2027 M. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

2023

MOLĖTŲ MIESTO 2024-2027 M. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

ĮVADAS

Molėtų miesto vietos veiklos grupės „Aitvarai“ (Toliau - Molėtų miesto VVG) vietos plėtros strategija skirta mažinti nedarbą ir socialinę atskirtį Molėtų mieste, pasitelkiant bendruomenių, nevyriausybinių organizacijų, verslo ir vietos valdžios ryšius. Susitelkimas į socialinės integracijos didinimą apjungiant skirtingus sektorius prisidės prie neigiamų Molėtų miesto socialinių ir ekonominių tendencijų mažėjimo.

Molėtų miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros strategijos rengėjas – Molėtų miesto vietos veiklos grupė „Aitvarai“, juridinio asmens kodas 304057941. Molėtų miesto vietos veiklos grupė buvo įregistruota 2015 m. **Vietos plėtros strategijos rengimo tikslas** – pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes ir didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius, pagal savo veiklos kompetenciją ir galimybes skatinti Molėtų miesto plėtrą, aktyviai dalyvauti rengiant ir įgyvendinant miesto plėtros planus bei programas Molėtų miesto teritorijoje.

Molėtų rajono savivaldybė išsidėsčiusi rytinėje Lietuvos dalyje, Utenos apskrityje. Savivaldybėje yra vienas miestas – Molėtai. Molėtų rajono savivaldybės administracinis centras yra Molėtų miestas, kuriame 2022 m. pradžios duomenimis gyveno 5 722 gyventojai. Tai sudaro 33,8 proc. visų savivaldybės gyventojų. Molėtų mieste susiduriama su daugeliu socialinių problemų: socialine diferenciacija, socialiniu neteisingumu, skurdu, nedarbu, migracijos keliamomis problemomis tiek pačiam asmeniui, tiek jo šeimai bei bendruomenei, bendruomenių nykimu ir su tuo susijusiu asmens nesaugumu ir t.t.

Verslo prasme - Molėtų r. savivaldybė dominuoja smulkios, mažos bei vidutinės įmonės. Vadovaujantis statistiniais duomenimis, krašte nėra didelių įmonių, kuriose būtų įdarbinti 250 arba daugiau darbuotojų. Didžioji dalis įmonių yra klasifikuojamos kaip mikro – iki 10 žmonių (tokio dydžio įmonės sudaro 79,3 proc. visų įmonių). Pažymėtina, kad Molėtų r. savivaldybė nuosekliai plečiasi veikiančių įmonių skaičiumi, kai Lietuvoje ne visiems rajonams pavyksta išlaikyti šį rodiklį – Molėtų r. savivaldybėje tūkstančiui gyventojų tenka 17,1 veikiančių įmonių. Nors Molėtuose ir kuriasi naujos įmonės, tačiau Molėtų rajono savivaldybė atsilieka nuo Lietuvos vidurkio: materialinės investicijos, tenkančios vienam gyventojui Molėtų r. sav. 2021 m. siekė 1 135 Eur, aukštesnes materialines investicijas, iš Utenos regiono, turėjo tik Utenos rajono savivaldybė (Lietuvoje – 3 847 Eur). Visai kitokia situacija Molėtų rajono savivaldybėje yra su tiesioginėmis užsienio investicijomis, 2021 m. Molėtų r. sav. tiesioginės užsienio investicijos, tenkančios vienam gyventojui siekė 412 Eur, mažesnį rodiklį Utenos regione turėjo tik Zarasų r. sav. – 273 Eur (Lietuvos rodiklis – 9 661 Eur). Mažos tiesioginės užsienio investicijos suponuoja apie užsienio investuotojams nepatrauklią savivaldybę, nepaisant artimo atstumo iki sostinės Vilniaus. Pažymėtina, jog UAB „Teltotnika IoT GROUP“ 2022 m. pabaigoje Molėtuose atidarė 34 mln. EUR kainavusį aukštųjų technologijų centrą. Šiame centre, per artimiausius dvejus metus, yra planuojama įdarbinti apie 500 darbuotojų. Centre bus gaminami aukštos kokybės įranga, kuri bus eksportuojama ir į užsienio, ir į Lietuvos rinkas.

Atsižvelgiant į esamas problemas Molėtų mieste bei siekiant paskatinti Molėtų mieste egzistuojančių socialinių problemų sprendimą, Molėtų miesto VVG parengė vietos plėtros strategiją, ***kurios tikslas - skatinti integruotą socioekonominę plėtrą Molėtų mieste*** .
Į strategijos rengimą aktyviai įsitraukė ir miesto bendruomenė, gyventojai, organizacijos, įmonės bei veikiančios savivaldybės įstaigos. Strategijoje svarstytos ir įtrauktos veiklos, skirtos socialinei atskirčiai mažinti, užimtumui bei verslumui skatinti, bendradarbiavimo ir informacijos sklaidos tinklui kurti. Strategijos veiksmai buvo priimti bendru

sutarimu, pasirenkant aktualiausias miestui veiklas. Molėtų miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros strategijos parengimui buvo gauta ES struktūrinių fondų investicijų parama. Vietos plėtros strategijos įgyvendinimui numatoma prašyti ES struktūrinių fondų investicijų paramos, kadangi be šios paramos Molėtų miesto vietos veiklos grupė nebūtų pajėgi finansiškai įgyvendinti visų užsibrėžtų siekių.

Parengta Molėtų miesto VVG vietos plėtros strategija pasižymi neįprastu problemų sprendimu, kadangi į strategijos formavimą buvo įtraukti visi suinteresuoti miesto bendruomenės atstovai, t. y. formuluojant strategiją buvo atsižvelgta į visų trijų lygmenų (bendruomenės, viešojo ir privataus sektorių) poreikius, kurie buvo surinkti atliekant anketinę apklausą. Molėtų miesto VVG vietos plėtros strategijoje numatyti veiksmai yra integruoti ir inovatyvūs. Siekiant spręsti mieste egzistuojančias problemas taikomas kompleksas veiksmų, kurie apibrėžti išanalizavus ir įvertinus vietovės specifiką. Strategija siekiama priartėti prie modernių, Vakarų Europos šalių požiūrio į socialinių problemų ir užimtumo problemų sprendimo, kai skatinamas asmens gebėjimas integruotis į visuomenę ir ugdomi gebėjimai pasirūpinti savimi ir savo šeimos nariais.

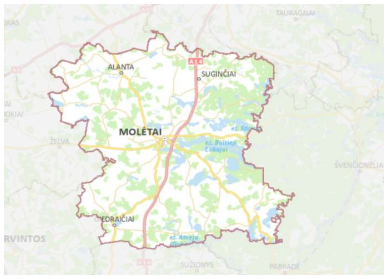
Strategijos įgyvendinimu siekiame teigiamo teritorijos poveikio tiek socialiniu, tiek ekonominiu požiūriu. Įgyvendinant socialinio verslo ir kitas iniciatyvas tikimės pasiekti kuo didesnį skaičių tikslinės grupės atstovų, ne kurdami darbo vietas socialiai pažeidžiamai grupei, bet teikdami paslaugas, kurios paskatintu patiems lengviau integruotis tiek visuomenę (plačiąją prasme) gyvenimą, tiek užimtumo, tiek švietimo, tiek socialinės integracijos kontekste.

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA IR GYVENTOJŲ, KURIEMS TAIKOMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, APIBRĖŽTIS

TERITORIJA

Molėtų miestas yra įsikūręs rytų Lietuvoje, Utenos apskrityje. Miestas yra Molėtų rajono savivaldybės administracinis centras, jame yra įsikūrusi Molėtų rajono savivaldybės administracija bei kiti savivaldybės valdymo organai. Molėtų rajono savivaldybės teritorija driekiasi rytų Lietuvos pasienyje su Baltarusija, rajono plotas – 1 366,8 kv. km., miesto plotas – 4,9 kv. km.

Pagal Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) taikomas kiekybines ribas ir atsižvelgiant į tai, kad Molėtų rajono savivaldybėje gyventojų skaičius miesteliuose ir kaimuose sudaro 65,4 proc., Molėtų rajono savivaldybė priskiriama „pusiau kaimo“ savivaldybių kategorijai. Remiantis 2022 m. Lietuvos statistiko departamento duomenimis, Molėtų mieste gyveno 5 722 gyventojai, tai sudarė 33,8 proc. visų Molėtų rajono savivaldybės gyventojų.

1 pav. Molėtų rajono savivaldybės ir Molėtų miesto VVG teritorija
Šaltinis: https://www.geoportal.lt/savivaldybes/moletai

GYVENTOJAI

Molėtų mieste 2022 m. gyveno 5 722 gyventojai, palyginimui 2018 m. gyveno 5 587 gyventojų (t. y . 2,4 proc. padidėjimas) (R3). Palyginimui, Molėtų rajono savivaldybėje gyventojų skaičius mažėjo – 5,2 proc. Utenos apskrityje pastebimas lėtesnis gyventojų kiekio mažėjimas: 2018 m. – 129 639 gyventojai, 2022 m. – 125 644 (t. y. 3,1 proc. mažėjimas). Tuo tarpu, bendrai šalyje, pastebimas gyventojų augimas: 2018 m. – 2 808 901 gyventojai, 2022 m. – 2 805 998 gyventojai (t. y. 0,1 proc. mažėjimas).

Tikslinės gyventojų grupės, į kurias bus orientuota vietos plėtros strategija:

4.9. konkretaus uždavinio „Didinant socialinę ir ekonominę marginalizuotų bendruomenių, migrantų ir nepalankias sąlygas turinčių grupių integraciją įgyvendinant integruotas priemones, įskaitant aprūpinimą būstu ir socialinių paslaugų teikimą“ tikslinė grupė:

1) gausios šeimos;
2) neįgalūs asmenys; asmenys, turintys intelekto ir (ar) psichikos negalią, jų šeimos (globėjai, rūpintojai);
3) socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys (pvz., nusikaltimų aukos, benamiai, priklausomybėmis sergantys asmenys, grįžę iš įkalinimo įstaigų asmenys, mažiau galimybių turintys jaunuoliai ir kt.);
4) asmenys, kuriems nustatytas socialinių paslaugų poreikis;
5) migrantai, priklausantys pažeidžiamų asmenų grupėms;
6) nepalankias sąlygas turintys vietos gyventojai;
7) nepalankias sąlygas turintys vaikai, mokiniai, ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikai.

4.7. konkretaus uždavinio „Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes ir aktyvų dalyvavimą ir gerinti įsidarbinamumą“ tikslinė grupė:

1) socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys;
2) asmenys, besiruošiantys išeiti ir išėję iš įkalinimo vietų;
3) tautinės mažumos;
4) mažiau galimybių turintis jaunimas;
5) migrantai;
6) apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje srityje dirbantys asmenys;
7) smurtą patiriantys asmenys;
8) savivaldos, verslo, NVO, visuomenė;
9) organizacijos ir asmenys, dalyvaujantys įgyvendinant nacionalinį savanoriškos veiklos modelį.

TERITORIJOS, KURIAI RENGIAMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, ANALIZĖ

POREIKIŲ IR GALIMYBIŲ ANALIZĖ

DEMOGRAFINĖ APŽVALGA

Molėtų mieste 2022 m. gyveno 5 722 gyventojai, palyginimui 2018 m. gyveno 5 587 gyventojų (t. y . 2,4 proc. padidėjimas). Molėtų rajono savivaldybėje gyventojų skaičius mažėjo – 5,2 proc. Utenos apskrityje pastebimas lėtesnis gyventojų kiekio mažėjimas: 2018 m. – 129 639 gyventojai, 2022 m. – 125 644 (t. y. 3,1 proc. mažėjimas) Tuo tarpu, bendrai šalyje, pastebimas lėtesnis gyventojų mažėjimas: 2018 m. – 2 808 901 gyventojai, 2022 m. – 2 805 998 gyventojai (t. y. 0,1 proc. mažėjimas). Tuo tarpu Kupiškio rajono savivaldybėje 2022 m. gyveno 16 232 gyventojai, palyginimui 2018 m. gyveno 17 097 gyventojai (t. y. 5,1 proc. kritimas) (žr. 1 lentelę).

2022 m. pradžioje Molėtų rajono savivaldybėje gyveno 1 828 vaikų iki 14 metų amžiaus (arba 10,8 proc.), 11 154 darbingo amžiaus asmenys (arba 65,9 proc.) ir 3 944 pensinio amžiaus gyventojas (arba 23,3 proc.). Lyginant su 2018 m. informacija, vaikų skaičiaus dalis Molėtų rajono savivaldybėje sumažėjo 0,7 proc. p., darbingo amžiaus gyventojų dalis padidėjo 1,8 proc. p., pensinio amžiaus gyventojų dalis sumažėjo 1,1 proc. p. Lietuvoje 2022 m. pradžioje gyveno 14,9 proc. vaikų, 65,1 proc. darbingo amžiaus gyventojų ir 20,0 proc. pensinio amžiaus gyventojų. Tarp Utenos apskrities savivaldybių didžiausia vaikų dalimi pasižymi Visagino savivaldybė – 13,0 proc., didžiausią dalį darbingo amžiaus gyventojų turi Molėtų rajono savivaldybė – 65,9 proc., o pensinio amžiaus gyventojų daugiausiai turi Ignalinos rajono savivaldybė – 26,4 proc. Kupiškio rajono savivaldybėje gyveno 1 850 vaikų iki 14 metų amžiaus (arba 11,4 proc.), 10 518 darbingo amžiaus asmenų (arba 64,8 proc.) ir 3 863 pensinio amžiaus gyventojai (arba 23,8 proc.). 2018 m. informacija, vaikų skaičiaus dalis Kupiškio rajono savivaldybėje sumažėjo 1,2 proc. p., darbingo amžiaus gyventojų dalis padidėjo 1,7 proc. p., pensinio amžiaus gyventojų dalis sumažėjo 0,5 proc. p. (žr. 2 lentelę).

Apibendrintai galima būtų teigti, jog nepaisant sumažėjusių vaikų ir pensinio amžiaus gyventojų dalių Molėtų rajono savivaldybėje, rodikliai rodo, kad Molėtų rajono savivaldybėje gyventojai jaunėja. Tai suponuoja, jog jaunos šeimos nori čia kurti gyvenimą.

Tačiau, darbingo amžiaus asmenys išvyksta į didžiuosius šalies miestus ar užsienio valstybes, o jaunimas pabaigęs studijas nebesugrįžta gyventi į Molėtų rajono savivaldybę ir ypatingai miestą, o tai susiję su užimtumo ir įsidarbinamumo galimybių trūkumu, socialinės infrastruktūros ir paslaugų stoka bei santykinai artimu Vilniaus miestu. Mažėjant darbingo amžiaus asmenų skaičiui, mažėja gimstamumas. Asmenys kuria mažesnes šeimas ir daugeliu atveju tai susiję su gaunamomis pajamomis ir įsidarbinimo galimybėmis.

Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2018–2022 m. laikotarpiu Molėtų rajono savivaldybėje fiksuojama neigiama natūrali gyventojų kaita (t. y. miršta daugiau žmonių nei gimsta). Pažymėtina, jog visose nagrinėjamose teritorijose natūrali gyventoju kaita

padidėjo (t. y. kiekvienais metais prarandame daugiau gyventojų negu gimstą) (žr. 3 lentelę). Nuo 2020 m. pastebimas staigus natūralios gyventojų kaitos didėjimas. Šis kylimas, tikėtina, jog atsirado dėl Covid-19 pandemijos. Kupiškio rajono savivaldybė nėra išimtis, savivaldybėje 2022 m. buvo fiksuojama neigiama natūrali gyventojų kaita – 202 asmenys.
Siekiant mažinti mirtingumą Molėtų rajono savivaldybėje yra svarbu tobulinti sveikatos priežiūros, socialines ir viešojo saugumo paslaugas. Gyventojų mirtingumą lemia sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumas ir kokybė, o taip pat kriminogeninė situacija, susisiekimo saugumas ir pan. Tačiau nemažiau svarbios ir teikiamos socialinės paslaugos, socialinės integracijos galimybės mieste, mažinančios socialinės rizikos žmonių atskirtį bei didinančios galimybes gyventi sveikesnį ir saugesnį gyvenimą.
Molėtų gyventojų skaičiaus augimui įtakos turėjo ir mažesnis išvykstančiųjų gyventi svetur nei atvykstančiųjų skaičius. Molėtų rajono savivaldybėje neto migracija buvo neigiama 2018-2020 m. laikotarpiu, o nuo 2021 m. tapo teigiama. Utenos apskrityje neto migracija buvo neigiama 2018-2019 m. laikotarpiu, o nuo 2020 m. tapo teigiama. Lietuvos Respublikoje tik 2018 m. neto migracija buvo neigiama, o nuo 2019 m. tapo teigiama (žr. 4 lentelę). Tiriamuoju laikotarpiu Molėtų rajono savivaldybėje atvykusių žmonių skaičius išaugo 19,5 proc., o išvykusių sumažėjo 15,2 proc. Sparčiam Kupiškio rajono savivaldybės gyventojų skaičiaus mažėjimui įtakos turėjo neigiama neto migracija. Visu tiriamuoju laikotarpiu Kupiškio rajono savivaldybėje buvo fiksuojama neigiama neto migracija: 2018 m. – 162, 2022 m. – 44. Pažymėtina, jog nors neto migracija vis dar yra neigiama, tačiau neigiamumas mažėja (t. y. pradeda mažėti išvykstančių skaičius, o atvykstančiųjų skaičius – didėti).

SOCIALINĖS SITUACIJOS APŽVALGA

Pagrindinis socialinių paslaugų teikimo tikslas – sudaryti sąlygas asmeniui (šeimai) ugdyti ar stiprinti gebėjimus ir galimybes savarankiškai spręsti savo socialines problemas, palaikyti socialinius ryšius su visuomene, taip pat padėti įveikti socialinę atskirtį. Socialinė atskirtis siejama su įvairiomis priežastimis – žalingais įpročiais (socialinės rizikos grupės), sveikatos sutrikimais (neįgalieji), socialinių įgūdžių trūkumu, taip pat su socialinės infrastruktūros ir socialinių paslaugų trūkumu bei skurdu, kurį sąlygoja ne tik socialiniai dalykai, tačiau ir kvalifikacijos ar motyvacijos dirbti trūkumu, informuotumu ir kitais socialiniais veiksniais.
Pagal 2022 m. Molėtų r. savivaldybės socialinių paslaugų planą, savivaldybėje 2021 m. buvo 70 socialinę riziką patiriančios šeimos, o jose augo 153 vaikai (abudu šie rodikliai smarkiai nukrito, palyginus su 2017 m.: 102 ir 189 atitinkamai). Pažymėtina, jog neįgalių asmenų Molėtų rajono savivaldybėje yra 8,2 proc. Didžiausia dalis neįgaliųjų yra suaugę asmenys (989 gyv.), pensinio amžiaus – 305, o vaikų – 90 . Pažymėtina, jog Molėtų rajono savivaldybėje visų amžių neįgaliųjų asmenų kiekiai sumažėjo, išskyrus pensinio amžiaus neįgaliuosius. Tuo tarpu Kupiškio r. savivaldybėje 2022 m. buvo 82 socialinių įgūdžių stokojantys asmenys, o jose augo 108 vaikai (abudu šie

tarpu Kupiškio r. savivaldybėje 2022 m. buvo 82 socialinių įgūdžių ugdymo paslaugas gaunančios šeimos, o jose augo 108 vaikai (abudu šie rodikliai nukrito, palyginus su 2021 m.: 89 ir 210 atitinkamai).

Socialinių paslaugų poreikio augimas suponuoja, jog išaugs pagalbos į namus, pervežimo bei namie budinčio personalo poreikis. Taip pat įvairių neformalių paslaugų ir iniciatyvų, kurios skirtos ne tik tiesiogiai socialinę atskirtį patiriantiems asmenims, tačiau ir jų šeimos nariams.

Turimais duomenimis, pagrindinė globos (rūpybos) vaikams nustatymo priežastis išlieka – vaiko nepriežiūra, netinkamas auklėjimas. Dėl tėvų ligos ar kitų sveikatos problemų 2021 m. vaikams globa (rūpyba) buvo nustatyta 2 atvejais. Per 2021 m. nauji laikinosios globos (rūpybos) atvejai nustatyti 12 vaikų, nuolatinė globa nustatyta 3 vaikams (lyginant su 2019 m., abu šie rodikliai nukrito).
Šeima užima svarbiausią vietą vaiko socializacijos procese. Tai pagrindinė institucija, kurioje rengiamas žmogus pilnaverčiam gyvenimui visuomenėje, formuojamos jo dorinės nuostatos ir vertybės. Šeima yra vaiko gyvenimo pradžia, tačiau ne kiekvienas vaikas savo gyvenimą pradeda šeimoje. Dažniausiai likę be tėvų vaikai apgyvendinami pas artimus giminaičius, rečiau – pas svetimus asmenis ar budinčius globėjus, įvaikinimo atvejai dar retesni. 2021 m. buvo įvaikinti 2 vaikai, palyginimui 2020 m. buvo įvaikinti 0 vaikų, tuo tarpu 2017 m. – 2.
Už socialinių paslaugų teikimą gyventojams atsakingas Molėtų r. sav. Socialinės paramos skyrius. Savivaldybėje socialines paslaugas teikia: Molėtų socialinės paramos centras, Alantos senelių globos namai, Molėtų vaikų savarankiško gyvenimo namai, Molėtų rajono kultūros centro padalinys Molėtų atviro jaunimo centras, VšĮ Molėtų rajono neįgaliųjų integracijos ir darbinio užimtumo centras, Molėtų krašto žmonių su negalia sąjunga, Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos Molėtų filialas bei kitos nevyriausybinės organizacijos.
Bendrosios socialinės paslaugos teikiamos asmeniui (šeimai), kurio gebėjimai savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimos) gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime gali būti ugdomi ar kompensuojami atskiromis, be nuolatinės specialistų pagalbos teikiamomis paslaugomis. Bendrosioms socialinėms paslaugoms priskiriamos informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo, sociokultūrinės paslaugos, transporto organizavimo, maitinimo organizavimo, aprūpinimo būtiniausiais drabužiais ir avalyne bei kitos paslaugos. Molėtų socialinės paramos centras teikia bendrąsias socialines paslaugas rajono gyventojams. Teikiamos konsultavimo, informavimo, tarpininkavimo, aprūpinimo būtiniausiais drabužiais ir avalyne. Molėtų socialinės paramos centre teikiamos transporto organizavimo paslaugos, aprūpinimas techninės pagalbos priemonėmis. Didelę dalį bendrųjų socialinių paslaugų suteikia nevyriausybinės organizacijos (VšĮ Neįgaliųjų integracijos ir darbinio užimtumo centras, Molėtų krašto žmonių su negalia sąjunga ir kt.).
2021 m. Molėtų r. savivaldybėje buvo 70 socialinę riziką patiriančių šeimų, kai palyginimui 2016 m. – 110 (t. y. 36,4 proc. sumažėjimas). Vaikų, augančių tokiose šeimose, 2021 m. buvo 153, o 2017 m. – 192 (t. y. 20,3 proc. sumažėjimas). Šių rodiklių mažėjimas suponuoja apie

vaikų, augančių tokiose šeimose, 2021 m. buvo 193, o 2017 m. – 192 (t. y. 20,5 proc. sumažėjimas). Šių rodiklių mažėjimas sąlygoja apie tinkamas savivaldybės priemones mažinant socialinę riziką patiriančių šeimų ir jose augančių vaikų kiekį. Šiai grupei ypatingai reikalingos įvairiapusės socialinės paslaugos ypač skatinamas socialinių inovacijų įgyvendinimas, gerosios praktikos perėmimas ir pritaikymas. Skatinamas asmenų švietimas ir informuotumas.

Savivaldybės socialinių paslaugų įstaigų infrastruktūra yra patenkinama, pastatai atitinka higienos normas, saugumo ir technikos reikalavimus, patalpos pritaikytos neįgalių žmonių poreikiams, tačiau visa tai tik patenkinama, socialinė infrastruktūra ir įranga neatitinka šių dienų iššūkių t.y. modernių, skaitmeninių, išmanių technologijų panaudojimo. Šios įstaigos nuolat dalyvauja projektinėje veikloje ir ieško finansavimo galimybių įstaigų materialinei bazei gerinti.

Vienas iš kertinių aspektų didinantis globojamų asmenų įtrauktį bei visuomenės priėmimą yra perėjimas nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų. Siekiant užtikrinti sklandų perėjimą, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija sudarė veiksmų planą. Perėjimo nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų neįgaliesiems ir likusiems be tėvų globos vaikams veiksmų planu siekiama 2014–2023 m. laikotarpiu numatyti nuoseklius ir koordinuotus veiksmus, skatinančius kurti perėjimo nuo institucinės socialinės globos prie paslaugų neįgaliems suaugusiems asmenims, turintiems proto ir (ar) psichikos negalią, vaikams ir jaunimui, turintiems proto ir (ar) psichikos negalią, likusiems be tėvų globos vaikams, įskaitant kūdikius, šeimoms bendruomenėje ir pagalbos šeimai, globėjams (rūpintojams) sistemą.
Rengiant Molėtų miesto VVG strategiją siekiame prisidėti prie šių tikslų įgyvendinimo, skatinant bendruomeninių paslaugų ir socialinio verslo kūrimąsi ir plėtrą bei kitas socialiai atsakingas iniciatyvas.
Molėtų r. sav. nėra veikiančių socialinės globos namų. Visame Utenos regione veikiančiuose socialinės globos namuose gyveno 63 proc. darbingo amžiaus asmenų su negalia (543 asmenys). 12,9 proc. šių asmenų (70) buvo nustatytas specialus nuolatinės slaugos poreikis. 37,3 proc. proc. įstaigų gyventojų buvo senyvo amžiaus asmenys, iš kurių – 21 proc. nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis.
Siekiant statistiškai apskaičiuoti kiekvienoje savivaldybėje gyvenančius darbingo amžiaus intelekto ir (ar) psichikos negalią turinčius asmenis, remiamasi higienos instituto duomenimis, kurie preliminariai leidžia įvertinti kiek kiekvienoje savivaldybėje gyvena tikslinės grupės asmenų. Svarbu pažymėti, kad iš higienos instituto statistikoje pateiktų duomenų yra atimami socialinės globos namuose gyvenantys asmenys, todėl tai leidžia apytiksliai įvertinti, kiek kiekvienoje savivaldybėje (bendruomenėje) gyvena tikslinės grupės asmenų. Tai, savo ruožtu, leidžia apskaičiuoti kiek tikslinės grupės asmenų naudojasi socialinėmis paslaugomis. Remiantis Higienos instituto duomenimis,

Molėtų rajono savivaldybėje registruoti 93 asmenys, kuriems priskirta diagnozė F20-F29, dėl kurios dažniausiai yra nustatoma psichikos negalia. 60 asmenų priskirta diagnozė F70-F79, dėl kurios dažniausiai nustatoma intelekto negalia. Susumuojant šiuos du skaičius, asmenų, turinčių psichikos ir (ar) intelekto negalią Molėtų rajono savivaldybėje registruota 153.

Siekiant identifikuoti asmenis, turinčius psichikos ir (ar) intelekto negalią bei jų artimuosius kaip atskirą socialinių paslaugų gavėjų grupę, savivaldybės analizavo Socialinių paslaugų kataloge reglamentuotų paslaugų teikimo mastus, t. y. tyrė kiek tam tikros paslaugos gavėjų tarpe yra tikslinės grupės asmenų. Socialinės priežiūros paslaugose, tik maža dalis gavusių paslaugas yra tikslinės grupės nariai. Molėtų r. sav. iš pagalbos į namus paslaugos gavėjų tik 0,7 proc. priklausė tikslinei grupei (t. y. turi psichikos ir (ar) intelekto negalią bei yra jų artimieji). Tuo tarpu tikslinės grupės nariai sudarė 31,4 proc. socialinių įgūdžių ugdymo paslaugos gavėjų, šios paslaugos patenka į socialinės priežiūros paslaugų kategoriją. Tuo tarpu socialinės globos paslaugos: visi, dienos socialinės globos namuose paslaugos, gavėjai buvo tikslinės grupės nariai. Socialinių paslaugų prieinamumo analizė atskleidė, kad intelekto ir (ar) psichikos negalią turintys asmenys menkai naudojasi socialinėmis paslaugomis. Lyginant socialinės priežiūros ir socialinės globos paslaugas, socialinės globos paslaugos teikiamos didesne apimtimi. Vertinant socialinės priežiūros paslaugų įvairovę, daugiausia regiono savivaldybėse organizuojama ir teikiama socialinių įgūdžių ugdymo, palaikymo ir (ar) atkūrimo paslauga. Lyginant kiekvienoje savivaldybėje teikiamų paslaugų kiekį (ne unikalių gavėjų sk.), socialinės priežiūros ir socialinės globos paslaugos pasiskirstytu tokiu santykiu (vaikų dienos socialinė priežiūra netraukiama dėl amžiaus grupės).

Utenos regiono savivaldybės, rengdamos individualius savivaldybių Žemėlapius, siekė identifikuoti jų savivaldybėse gyvenančių asmenų, kurie šiuo metu nedalyvauja socialinių paslaugų sistemoje poreikius. Poreikiai buvo identifikuoti trimis pagrindiniais pjūviais – apgyvendinimo, užimtumo ir laikino atokvėpio paslaugų. Kiekviena individuali savivaldybė pasirinko skirtingas strategijas dėl šios informacijos gavimo. Dažniausiai savivaldybėse, per seniūnijų socialinius darbuotojus, buvo atliktos gyventojų apklausos. Neišsprendus šių problemų ir laiku nesuteikus individualių paslaugų, ateityje šiai daliai asmenų atsiras ilgalaikės globos poreikis, todėl Molėtų r. savivaldybėje yra būtina plėsti ne tik alternatyvias ir prevencines institucinei globai paslaugas, tačiau ir skatinti jų informacinį prieinamumą, plėtoti atvejo vadybą, skatinti socialinio darbo plėtrą, kad būtų suteikta savalaikė pagalba ir ugdomas asmenų bei jų artimųjų savarankiškas gyvenimas ir didinama įtrauktis į bendruomenę.

Inovatyvios paslaugos šio Žemėlapio rėmuose suvokiamos kaip paslaugos, kurios nėra reglamentuotos ir kurioms reikia „minkštųjų“ investicijų, daugiausia investicijų į žmogiškuosius resursus. Socialinių paslaugų teikimo statistika atskleidžia, kad asmenys, turintys intelekto ir (ar) psichikos negalią mažai naudojasi bendruomenėje teikiamomis socialinėmis paslaugomis, t. y. Žemėlapio tikslinė grupė sudaro mažą paslaugos gavėjų dalį. Tuo tarpu beveik visos savivaldybės identifikuoja šią tikslinę grupė per apgyvendinimo ir užimtumo bei laikino

atokvėpio paslaugų poreikį. Galima daryti prielaidą, kad didžioji dauguma šių asmenų gyvena namuose su savo artimaisiais ir nedalyvauja socialinių paslaugų sistemoje – nėra ugdomi šių asmenų savarankiško gyvenimo įgūdžiai dėl ko asmenys mažai įsitraukia į bendruomenės gyvenimą, kitas gyvenimui svarbias sritis – užimtumą, sveikatos sritį, kultūrinį gyvenimą ir kt. Tuo tarpu artimieji, nuolatos prižiūrėdami negalią turinčius asmenis, negali ar pilnai negali dalyvauti darbo rinkoje, susiduria su kitais psichologiniais, darbo ir šeimos įsipareigojimų derinimo iššūkiais. Šių asmenų įtraukimui į savarankišką ir bendruomenės gyvenimą yra būtina užtikrinti informacinį prieinamumą, t. y. suteikti visą reikiamą informaciją apie socialines ir kitas paslaugas, palydėti asmenį (šeimą) socialinių paslaugų ir kituose sektorių teikiamų paslaugų sistemoje. Individualių asmens poreikių užtikrinimui būtina diegti atvejo vadybos mechanizmą, suteikiant pagalbą, palydėjimą ir atstovavimą užtikrinant asmens norus ir poreikius tarpinstitucinėje erdvėje.
Molėtų rajono savivaldybė identifikavo, kad apsaugoto būsto plėtra bus įgyvendinama savivaldybėje įsigyjant 4 apsaugotus būstus, kuriuose gyvens 10 asmenų. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija pasiūlė savivaldybei įsteigti papildomai 1 apsaugotą būstą, nekeičiant vietų skaičiaus. Savivaldybė pritarė Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos siūlymui steigti 5 apsaugotus būstus, sukuriant 10 vietas paslaugų teikimui. Molėtų rajono savivaldybė identifikavo poreikį savivaldybėje steigti: 1 grupinio gyvenimo namus, kuriuose bus apgyvendinama iki 10 asmenų; 10 vietų savarankiško gyvenimo namus bei 1 grupinio gyvenimo namai. Molėtų rajono savivaldybė nurodė, kad reikalinga įkurti vieną dienos užimtumo centrą (20 paslaugų gavėjų).

EKONOMINĖ APŽVALGA

Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis apibūdina nedarbo lygį nagrinėjamoje teritorijoje. Molėtų r. savivaldybėje 2022 m. nedarbo lygis siekė 10,1 proc., didesnis nei šalyje (9,0 proc.) ir Kupiškio r. sav. (9,4 proc.), tačiau mažesnis nei Utenos apskrityje (10,8 proc.). Palyginus su 2018 m. lygiu, nedarbo lygis Molėtų rajone nukrito 1,5 proc. p. Lietuvoje nedarbo lygis paaugo 0,5 proc. p., Utenos apskrityje nedarbo lygis nukrito 1,1 proc. p., Kupiškio r. sav. nedarbo lygis nukrito 3,5 proc. p. (žr. 5 lentelę). Taigi, Kupiškio rajono savivaldybės kritimo tempas buvo sparčiausias iš visų nagrinėjamų teritorijų.
2022 m. Molėtų rajone buvo 6 600 (38,3 proc.) užimtų gyventojų ir 1 552,3 (9,0 proc.) bedarbių. Šalies mastu Molėtų rajono padėtis buvo prasta, nes vidutiniškai Lietuvoje buvo daugiau užimtų (48,7 proc.) gyventojų, bet daugiau bedarbių (8,0 proc.), panaši situacija buvo ir apskrityje: 38,3 proc. užimtų gyventojų bei 8,9 proc. bedarbių. Tuo tarpu 2022 m. Kupiškio rajono savivaldybėje buvo 10 258 (63,2 proc.) užimtų gyventojų (R13) ir 921,8 (9,4 proc.) bedarbių.
Norėdama padidinti užimtumą, Molėtų rajono savivaldybė, parengė užimtumo didinimo programą. Programos parengimą lėmė poreikis

mažinti skurdą ir ilgalaikį nedarbą, nes su sunkumais darbo rinkoje dažnai susiduria žemą išsilavinimą turintys asmenys, kuriems sudėtinga rasti jų kompetenciją atitinkantį darbą. Ilgalaikis nedarbas turi įtakos bedarbių asmenų motyvacijos stokai, socialinę riziką ir skurdą patiriantys asmenys taip pat labai sunkiai integruojami į darbo rinką, nes būdami ilgą laiką ekonomiškai neaktyvūs, praranda socialinius ir darbinius įgūdžius. Šios priežastys neretai nulemia tai, kad šie socialiai pažeidžiami asmenys tampa ilgalaikiais piniginės socialinės paramos gavėjais. Įvertinus šių asmenų grupių integravimo į darbo rinką galimybes, svarbu: vykdant darbdavių atranką laikino pobūdžio darbams atlikti, prioritetą teikti nekvalifikuotiems, ilgalaikiams ir vyresnio amžiaus bedarbiams; organizuojant nenuolatinio pobūdžio darbus, siekti tvaraus įsidarbinimo po dalyvavimo užimtumo didinimo programoje; taikyti atvejo vadybą, numatant paslaugų, padėsiančių šalinti įsidarbinimą ribojančias aplinkybes taikymą, užimtumą skatinančių paslaugų taikymą darbo rinkai besirengiantiems asmenims; spręsti kaimiškose teritorijose gyvenančių darbo ieškančių asmenų mobilumo problemas. Rengiant Molėtų miesto VVG 2024-2028 m. vietos plėtros strategiją išsamiai įvertinome užimtumo didinimo programos iškeltus tikslus ir formuluodami VPS veiksmus siekiame prisidėti prie šios užimtumo programos įgyvendinimo, kadangi tam reikia ne tik lėšų, bet žmogiškųjų išteklių. Norint, kad programa būtų sėkminga, yra būtini tikslūs ir pasiekiami tikslai.

Molėtų rajono savivaldybėje 2022 m., neįskaitant žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės sektoriaus, veikė 437 ūkio subjektai, o 2018 m. – 392 subjektų, t. y. ūkio subjektų per 5 metus padaugėjo 11,5 proc. Tuo tarpu Kupiškio rajono savivaldybėje, neįskaitant žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės sektoriaus, veikė 302 ūkio subjektai, o 2018 m. – 286 subjektų, t. y. ūkio subjektų per 5 metus padaugėjo 5,6 proc.

Ūkio subjektų skaičius, tenkantis 10 tūkst. gyventojų Molėtų r. savivaldybėje 2022 m. siekė 273,5, 2018 m. – 235,2 (t. y. 16,3 proc. augimas). Utenos apskrityje 2022 m. 10 tūkst. gyventojų teko 249,2 ūkio subjektai, 2018 m. – 227,2 (9,7 proc. augimas). Kupiškio r. savivaldybėje 2022 m. 10 tūkst. gyventojų teko 209,5, 2018 m. – 186,0 (t. y. 12,6 proc. augimas). Šalyje 2022 m. 10 tūkst. gyventojų teko 404,5 ūkio subjektai, 2018 m. teko 370,7 (t. y. 9,1 proc. augimas). Pažymėtina, jog Molėtų rajono savivaldybės rodiklis augo sparčiausiai (žr. 6 lentelę).

Pagal 2018-2024 m. Molėtų rajono savivaldybės strateginį plėtros planą, ūkio subjektų skaičius padeda nustatyti ekonominį aktyvumą savivaldybėje, kuo daugiau jų veikia, tuo palankesnės sąlygos joms veikti yra sudarytos, neribojama konkurencija. Molėtų r. savivaldybė pasižymi smulkiomis, mažomis bei vidutinėmis įmonėmis. Vadovaujantis statistiniais duomenimis, krašte nėra didelių įmonių, kuriose būtų įdarbinti 250 arba daugiau darbuotojų. Didžioji dalis organizacijų yra klasifikuojamos kaip mikro – iki 10 žmonių (2022 m. veikė 370 įmonių, mikro įmonės sudarė 87,0 proc. visų įmonių). Pažymėtina, kad Molėtų r. savivaldybė nuosekliai plečiasi veikiančių įmonių skaičiumi, kai Lietuvoje ne visiems rajonams pavyksta išlaikyti šį rodiklį. Molėtų r. savivaldybėje tūkstančiui gyventojų tenka 27,4

skaičiumi, kai Lietuvoje ne visiems rajonams pavyksta išlaikyti šį rodiklį - Molėtų r. savivaldybėje tūkstančiui gyventojų tenka 27,4 veikiančių įmonių (2022 m.). Šis santykinis rodiklis atspindi savivaldybės verslumo lygį, kuris, lyginant su kitomis regione savivaldybėmis, yra gana aukštas.

Analizuojamu laikotarpiu įregistruotų juridinių asmenų skaičius kito nepastoviai. Galima teigti, kad Molėtų r. savivaldybės gyventojai dažniausiai renkasi verslo veiklą vykdyti pagal verslo liudijimą ar kitas vykdymo formas. Gyventojų įsigijusių/prasitęsusių verslo liudijimus skaičius padeda įvertinti ekonominį aktyvumą savivaldybėje ir tai rodo, kad savivaldybėje sudarytos palankios sąlygos savarankiškai veiklai ir verslumui skatinti.

Daugiausia darbo vietų Molėtų r. savivaldybėje sukuria pramonės sektorius, nuo jo mažai atsilieka paslaugų ir prekybos sektorius. Daugiausia pridėtinės vertės savivaldybei taip pat sukuria pramonės sektorius, net 33,9 proc., o paslaugos, sukuriančios 27,2 proc. darbo vietų, atsilieka su pridėtinės vertės rodikliu (20,8 proc.).

2022 m. duomenimis, Molėtų rajono savivaldybėje buvo 97 ūkio subjektai, užsiimantys didmenine ir mažmenine prekyba, kai 2018 m. – 92 ūkio subjektai, taigi per 5 metus tokių ūkio subjektų skaičius padidėjo 5,4 proc. Kupiškio rajono savivaldybėje tokių ūkio subjektų 2022 m. buvo 71, 2018 m. – 70 (t. y. 1,4 proc. augimas).

Molėtų rajone veikia 34 nevyriausybinės organizacijos, didesnę pusę kurių sudaro bendruomenės bei jų centrai. Nemaža rajono NVO dalis veikia socialinės paramos ir sveikatingumo srityje, taip pat NVO aktyviai atstovauja profesinius interesus, užsiima kultūros veikla, buria gyventojus pagal pomėgius Rajone veikia jaunimo organizacijos, kurių veikla daugiausiai susijusi su pilietinėmis ir kultūrinėmis iniciatyvomis. Kupiškio rajone didžioji dalis (NVO) yra kaimo bendruomenės. Nemaža rajono NVO dalis veikia socialinės paramos ir sveikatingumo srityje, taip pat NVO aktyviai atstovauja profesinius interesus, užsiima kultūros veikla, buria gyventojus pagal pomėgius Rajone veikia jaunimo organizacijos, kurių veikla daugiausiai susijusi su pilietinėmis ir kultūrinėmis iniciatyvomis.

2022-2023 m. m. Molėtų rajone veikė 8 bendrojo ugdymo įstaigų. Mokyklose besimokančių vaikų skaičius, nors ir neženkliai, tačiau mažėja: 2022-2023 m. m. mokyklose mokėsi 1 530 vaikų , o 2018-2019 m. m. – 1 697, taigi per šį laikotarpį mokinių sumažėjo 9,8 proc. 2022-2023 m. m. neformaliajame ugdyme dalyvavo 70,04 proc. rajono mokinių, o 2018-2019 m. m. 72,87 proc. (t. y. 2,83 proc. p. sumažėjimas). 2021-2022 m. m. Kupiškio rajone veikė 5 bendrojo ugdymo įstaigos: 2 gimnazijos, 1 progimnazija, ir 2 vidurinės mokyklos, 1 profesinio mokymo mokykla bei 2 neformalaus ugdymo įstaigos ir švietimo pagalbos tarnyba. Mokyklose besimokančių vaikų skaičius, nors ir neženkliai, tačiau mažėja: 2021-2022 m. m. mokyklose mokėsi 1 660 vaikų , o 2018-2019 m. m. – 1 790, taigi per šį laikotarpį mokinių sumažėjo 7,3 proc. Neformalųjį švietimo Kupiškio rajone vykdo 2 mokyklos. 2021-2022 m. m. jose mokinosi 79,20 proc. rajono mokinių, o 2018-2019 m. m. 64,2 proc. (t. y. 15,0 proc. p. augimas).

*Lentelės ir paveikslėliai pateikiami VPS 1 Priede.

STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ ANALIZĖ

STIPRYBĖS		SILPNYBĖS	
1.	Augantis gyventojų skaičius Molėtų mieste	1.	Neigiama natūrali gyventojų kaita
2.	Stabiliai mažėjantis nedarbo lygis	2.	Mažėjanti vaikų dalis nuo bendrų gyventojų saičiaus
3.	Auganti darbingo amžiaus gyventojų dalis	3.	Savivaldybės socialinių paslaugų įstaigų infrastruktūra yra patenkinama, tačiau neatitinka šių dienų iššūkių t.y. modernių, skaitmeninių, išmanių technologijų panaudojimo.
4.	Augantis verslo ūkio subjektų skaičius	4.	Darbingo amžiaus žmonių migracija į didžiuosius Lietuvos miestus ir užsienį
5.	Teigiama ir didėjanti neto migracija	5.	Neigiama natūrali gyventojų kaitą (miršta daugaiu nei gimsta)
6.	Visų amžių neįgaliųjų asmenų kiekiai sumažėjo, išskyrus pensinio amžiaus neįgaliuosius		
GALIMYBĖS		**GRĖSMĖS**	
1.	Didžioji dalis gyventojų (daugiau nei 60 proc.) darbingo amžiaus - galimybė vystyti socialinius verslus ir neformalias iniciatyvas, skirtas užimtumui ir profesiniam orientavimui	1.	Molėtų rajono savivaldybės valdžios, verslo ir gyventojų nesusikalbėjimas
2.	Didinti žemą išsilavinimą turinčių asmenų, kuriems sudėtinga rasti jų kompetenciją atitinkantį darbą kvalifikaciją ir (arba) kompetencijas, arba vystyti veiklas, skatinančias įsidarbinamumą	2.	Kompetencijos ir (arba) kvalifikacijos neturintys gyventojai tampa ilgalaikiais piniginės socialinės paramos gavėjais
3.	Pakankamai platus (lyginnat su gyventojų skaičiumi) socialines paslaugas teikiančių įstaigų ir organizacijų skaičius, galimybė vystyti socialinių inovacijų iniciatyas ir kitas veiklas	3.	Gyventojų politinis ir socialinis pasyvumas – nenoras prisidėti prie aktualių problemų sprendimo.
4.	Plėtoti darnią socialinę paslaugų infrastruktūrą, vystyti skaitmenizuotas, socialiai ir ekologiškai atsakingas paslaugas	4.	Vertinant visą socialinę situaciją didėja socialinių paslaugų poreikis
5.	Skatinti savivaldos ir privataus verslo bendradarbiavimą siekiant išspręsti Molėtų rajono savivaldybėje vyraujančias problemas		

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI, ĮSKAITANT IŠMATUOJAMAS REZULTATO SIEKTINAS REIKŠMES
1. TIKSLAS – Skatinti integruotą socioekonominę plėtrą Molėtų mieste
Tikslo pagrindimas: integruotu socialiniu ir ekonominiu vystymusi siekiama skatinti pažangą ir gerovę Molėtų mieste, įvairiuose visuomenei aktualiuose aspektuose, įskaitant ekonominius, socialinius, aplinkosauginius. Vien ekonomikos augimo nepakanka tvariam ir įtraukiam vystymuisi, yra būtina atsižvelgti ir į socialinius aspektus, ko ir bus siekiama įgyvendinant Molėtų miesto vietos veiklos grupės 2024-2028 m. vietos plėtros strategiją. Integruota socioekonominė plėtra yra terminas, kuris apibūdina ilgalaikę ekonominę, socialinę ir aplinkos plėtrą, remiantis visapusišku ir tvariu požiūriu. Tai reiškia, kad integruota socioekonominė plėtra yra proceso, kuriuo siekiama užtikrinti, kad ekonominis augimas ir socialinė gerovė būtų pasiekti nekenkiant aplinkai ir neprarandant ateities kartoms jų teisių į sveiką ir tvarų gyvenimą. Kiekviena naujai sukurta darbo vieta padeda sumažinti nedarbą, didina gyventojų užimtumą ir taip prisideda prie gyventojų gerovės, socialinės ir ekonominės plėtros. Vietos plėtros strategija siekiama kurti ir plėtoti socialinio verslo iniciatyvas, tiek pačio verslo kūrimo ir vystymo, tiek remiant įvairias veiklos iniciatyvas, kurios skatina socialinį verslumą, ugdo įgūdžius ir motyvuoja imtis tokio verslo. Tai naujas dalykas ne tik Molėtų miesto bendruomenėms ir verslo atstovams, bet ir visai Lietuvai. Tikimasi, kad socialinis verslas nebus tik priemonė darbo vietų kūrimui, kadangi bedarbių skaičius Molėtų mieste, kaip ir daugelyje šalies regionų sumažėjęs, tačiau bus pagrindinė priemonė daranti socialinį poveikį, t.y. socialinio verslo vystymas ir jo rezultatai darys poveikį Molėtų miesto pažeidžiamoms grupėms ir padės spręsti jų problemas ir prisidės prie jų problemų sprendimo, t. y. sukurti socialiniai verslai rūpinsis tiek socialine, tiek ekonomine miesto pažeidžiamų grupių gerove, įtraukiant juos į užimtumo veiklas, socialines iniciatyvas ir pan., arba tiesiog socialinio verslo vykdytojai uždirbtą pelną skirs jų pasirinktai socialinei problemai spręsti. Skatinant verslumą ir socialinių verslų, iniciatyvų kūrimąsi bus pasinaudojama esančiomis stiprybėmis, galimybėmis, sumažinant silpnybes bei eliminuojant grėsmes. **Atlikus Molėtų miesto gyventojų poreikių analizę buvo nustatyti pagrindiniai penki poreikiai:** - skatinti veiklas susijusias su vaikų ir jaunimo, socialinę atskirtį patiriančių asmenų užimtumu, vaikų priežiūra, socialinių įgūdžių tobulinimu. - skatinti veiklas visiems gyventojams susijusias su sveika gyvensena, sportiniu pasirengimu. - skatinti veiklas senjorams, sveikam senėjimui, veiklas susijusias su skaitmeninėmis technologijomis. - ugdyti vaikų ir jaunimo finansinį raštigumą, atsakingą verslumą. - plėsti sociokultūrines veiklas Socialinės integracijos paslaugos yra skirtos skirtingų socialinių grupių žmonėms, kurie dėl įvairių priežasčių yra pažeidžiami arba atskirti nuo pagrindinių socialinių procesų. Tai yra skirta žmonėms su negalia, senyvo amžiaus žmonėms, bedarbiams, benamių šeimoms ar migrantams. Šios paslaugos siekia užtikrinti šiems žmonėms prieigą prie sveikatos priežiūros, švietimo, socialinės paramos, darbo rinkos ir kitų svarbių paslaugų.

TIKSLO 1 ALTERNATYVA	TIKSLO 2 ALTERNATYVA

Tikslo 1 alternatyva (PASIRINKTA) **- skatinti integruotą socioekonominę plėtrą Molėtų mieste**. Geresnė: socioekonominė plėtra apjungia įvairius aspektus: socialinį, ekonominį ir aplinkosauginį. Taip pat socioekonominė plėtra kuria sinergiją tarp įvairių sektorių ir didina efektyvumą, naudą gyventojams. Ši plėtra užtikrina, kad vystymosi nauda dalintųsi visi gyventojai. Integruotas socioekonominė plėtra turi ilgalaikę išliekamąją vertę. Blogesnė: Integruotai socioekonominiai plėtrai yra būtinas bendradarbiavimas tarp įvairių sektorių. Taip pat šio vystymosi poveiko matavimas gali būti sudėtingas ir rezultatai matomi ne iškarto.	***Tikslo 2 alternatyva*** **- skatinti sveiką ir darnią ekonomiką Molėtų mieste** Geresnė: Sveika ir darni ekonomika skatina Molėtų miesto ekonomikos augimą, taip atsiranda daugiau galimybių įsidarbinti, generuoti vietos pajamas, kartu mažinti socialinę atskirtį. Blogesnė: ne visada ekonomikos plėtra siekia gerinti gyventojų socialinę padėtį ir turi naudos gyventojams, kuriems reikalinga pagalba. Ekonomikos pėtra yra orientuota tik į verslo subjektus, kurie gautų naudą vystant ekonomiką Molėtų mieste. Įgyveninant šį tikslą būtų pasiekiama žymiai mažesnė tikslinės grupės dalis Molėtų miete.

	Rezultato rodiklio pavadinimas	Pradinė	Siekiama
1.	Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros (BIVP) projektų veiklų dalyvių, kurie po dalyvavimo veiklose toliau dalyvauja socialinei integracijai skirtose veiklose ir (ar)	0	40
2.	Į vietos plėtros strategijos veiksmų įgyvendinimą įtrauktų asmenų skačius, žm	0	359
3.	Paramą gavusiuose subjektuose sukurtos darbo vietos / skaičius	0	3

1.1 UŽDAVINYS – Skatinti darnų Molėtų miesto vystymąsi (kompleksiniu požiūriu)

Žodžio darnus reikšmė – susiderinęs, harmoningas

Uždavinys skirtas: Skatinti bendruomenėse socialinį verslą, padedantį vietoje spręsti pažeidžiamų grupių atskirties problemas: palaikyti socialinio verslo (t. y. kuriančio darbo vietas, paslaugas ir (ar) prekes sunkiau integruojamoms bendruomenės gyventojų grupėms) kūrimąsis ir plėtrą.

Darnaus Molėtų miesto vystymosi skaitinimas, kompleksiniu požiūriu, tikslas yra užtikrinti ilgalaikį ir tvarų miesto augimą, įtraukiant socialinę, ekonominę ir aplinkosaugos dimensijas. Šis požiūris remiasi integralumo principu, kuris siekia suderinti įvairių sričių veiksmus ir tikslus, siekiant visapusiško ir suderinto miesto plėtros proceso.

Pagrindinia tikslai, skatinant darnų Molėtų miesto vystymąsi:

1) Socialinis tikslas: Užtikrinti gyventojų gerovę ir geresnes gyvenimo sąlygas. Tai apima prieinamą švietimą, sveikatos priežiūrą, kultūros ir laisvalaikio veiklą, socialine

1) Socialinis tikslas: Užtikrinti gyventojų gerovę ir geresnes gyvenimo sąlygas. Tai apima prieinamą švietimą, sveikatos priežiūrą, kultūros ir laisvalaikio veiklą, socialinę įtrauktį ir tvarias bendruomenes. Svarbu užtikrinti socialinį teisingumą ir lygiavertį prieigą prie visų viešųjų paslaugų.
2) Ekonominis tikslas: Skatinti ekonominį augimą ir darbo vietų kūrimą. Tai gali būti pasiekta pritraukiant investicijas, skatinant verslumą, kuriant palankias sąlygas verslui ir inovacijoms vystytis. Taip pat svarbu skatinti tvarų ekonominį vystymąsi, įskaitant turimų išteklių (tiek žmogiškųjų, tiek infrastruktūros) efektyvų panaudojimą.
3) Aplinkosauginis tikslas: Svarbu užtikrinti ilgalaikį aplinkos išteklių naudojimą, išsaugoti biologinę įvairovę ir sukurti tvarią aplinką gyventi.
Svarbu sukurti gyvenamąją ir darbinę aplinką, kurioje žmonės gali efektyviai judėti, bendrauti ir kurti.
Visi šie tikslai sujungia socialinę gerovę, ekonominį augimą, aplinkosaugą ir urbanistinę plėtrą, taip bus sukurtas darnus ir tvarus Molėtų miestas, kuriame gyventojai gali kokybiškai gyventi ir vystytis.

Uždavinys skirtas įgyvendinti 2021-207 metų Euopos sąjungos fondų investicijų programos 4.9. uždavinį "Skatinti marginalizuotų bendruomenių, mažas pajamas gaunančių namų ūkių ir nepalankioje padėtyje esančių grupių, įskaitant specialiųjų poreikių turinčius asmenis, socialinę ir ekonominę įtrauktį vykdant integruotus veiksmus, be kita ko, teikti aprūpinimą būstu ir socialines paslaugas (ERPF)". Skatinti bendruomenėse socialinį verslą, padedantį vietoje spręsti pažeidžiamų grupių atskirties problemas: palaikyti socialinio verslo (t. y. kuriančio darbo vietas, paslaugas ir (ar) prekes sunkiau integruojamoms bendruomenės gyventojų grupėms) kūrimąsis ir plėtrą, per vietos plėtros strategijas remiant reikalingos įrangos įsigijimą, socialinio verslo pradinių produktų ir paslaugų sukūrimą, testavimą, rinkodaros priemonių kūrimą ir taikymą ir kt.

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiama reikšmė
1.	Socialinio verslo subjektai, per BIVP projektus gavę paramą socialinio verslo kūrimui ar plėtrai / skaičius	0				2	1			**3**
2.	Paramą gavusios įmonės, iš kurių labai mažos, mažos, vidutinės ir didelės įmonės	0				2	1			**3**
3.	Paramą dotacijomis gavusios įmonės	0				2	1			**3**

1.1 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	1.1 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA (PASIRINKTAS) **– skatinti darnų Molėtų miesto vystymąsi (kompleksiniu požiūriu)** Geresnis: skatina ilgalaikę Molėtų miesto plėtrą, orientuotą į visas socialines grupes. Taip pat stiprina miesto ekonomiką ir didina jos atsparumą. Darnus vystymasis orientuotas į inovacijas, tiek ekonomines, tiek socialines ir kūrybiškumą. Blogesnė: darnus vystymasis gali reikalauti didesnių finansinių išteklių, kadangi yra orientuotas į draugiškus aplinkai sprendimus bei inovacijas. Kompleksinis požiūris į darnų miesto vystymąsi reikalauja bendradarbiavimo tarp sektorių ir bendrų sprendimų priėmimo	***UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA*** - skatinti ekonominį vietos įmonių vystymąsį Molėtų mieste Geresnis: skatina ekonomikos augimą Molėtų mieste, taip kuria darbo vietas bei gerina ekonominę, kartu ir socialinę miesto situaciją. Blogesnė: orientuota tik į vieną tikslinę grupę - darbingus asmenis, bei orientuota tik į pelno siekimą, teikia mažai naudos socialinę atskirtį patiriantiems asmenims. Beveik neįmanoma kontroliuoti, kad verslo subjektai neštų maksimalią naudą socialiniai miesto gyventojų grupei.

1.2 UŽDAVINYS – Plėtoti veiklas, susijusias su socialine, ekonomine ir ekologine plėtra Molėtų mieste

Uždavinys skirtas: užtikrinti pagalbą tiems, kuriems labiausiai jos reikia: plėtoti socialinės integracijos, įskaitant kultūros edukaciją bei kūrybingumo skatinimą, paslaugas, didinančias socialiai pažeidžiamų, socialinę riziką (atskirtį) patiriančių asmenų socialinę integraciją ir galimybes dalyvauti darbo rinkoje.
Uždavinys skirtas - užtikrinti, kad visi gyventojai turėtų vienodas galimybes dalyvauti vystymosi procese, būtina remti ir skatinti veiksmus, kurie skirti įvairioms neformalioms iniciatyvoms remti, kurios skatina žmonių socialinę integraciją, susijusią ne tik su užimtumu, emocine ir fizine sveikata, sveika gyvensena, bet ir su klimato kaitos keliamais iššūkiais. Bendradarbiavimas su kitomis organizacijomis gali suteikti vertingos patirties ir padėti išvengti klaidų. Siekiama skatinti Molėtų mieste veikiančias organizacijas, įstaigas ir įmones, jų narius inicijuoti ir (arba) dalyvauti mokymuose ir seminaruose, kitose iniciatyvose kuriuose gali įgyti žinių ir įgūdžių perimti ir teikti viešąsias paslaugas, vystyti socialinį verslą ir didinti viešųjų paslaugų prieinamumą. Kartu su šiuolaikinėmis technologijomis galima puoselėti tradicijas, sveiką gyvenseną ir tarpusavio ryšius. Pavyzdžiui, galima prisijungti prie internetinių bendruomenių, kuriose žmonės dalinasi tradicinėmis receptais, sveikos gyvensenos patarimais ir savo patirtimi.

Uždavinys skirtas įgyvendinti 2021-207 metų Euopos sąjungos fondų investicijų programos 4.7. uždavinį "Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes ir aktyvų dalyvavimą ir gerinti įsidarbinamumą, ypač palankių sąlygų neturinčių grupių".
Užtikrinti pagalbą tiems, kuriems labiausiai jos reikia: socialinės integracijos, įskaitant kultūros edukaciją bei kūrybingumo skatinimą, paslaugos, kurios didina socialiai pažeidžiamų, socialinę riziką (atskirtį) patiriančių asmenų socialinę integraciją ir šalina galimybių dalyvauti darbo rinkoje kliūtis; paslaugų grįžusiems iš įkalinimo įstaigų sistemos įgyvendinimas ir tobulinimas; darbo su jaunimu sistemos plėtra, siekiant didesnės jų integracijos; koordinuotos intervencinės pagalbos esantiems benamystėje vystymas.
Skatinti moterų ir vyrų lygybę: žmogaus teisių padėties gerinimas ir seksizmo padarinių šalinimas per visuomenės nuostatų keitimą ir lyčių lygybės aspekto integravimą vietos savivaldos lygiu, siekiant mažinti paplitusius stereotipus apie lytis; smurto artimoje aplinkoje mažinimas, užtikrinant tinkamą smurto prevenciją ir pagalbą nukentėjusiems nuo smurto.
Stiprinti ir plėtoti savanorystę: socialinės įtraukties skatinimas sudarant sąlygas įsitraukti į ilgalaikę, kompetencijas ugdančią savanorišką veiklą, kuriant ir įgyvendinant nacionalinį savanoriškos veiklos modelį.
Skatinti aktyvesnį vietos bendruomenių dalyvavimą: per vietos plėtros strategijų rengimą ir įgyvendinimą spręsti vietos bendruomenei aktualias gyventojų skurdo ir atskirties problemas, t. y. taikyti prevencines priemones nepalankiose sąlygose gyvenantiems vaikams, padėti socialinę atskirtį patiriantiems gyventojams įsitraukti į visavertį visuomenės gyvenimą, asmenims iš pažeidžiamų grupių – įsitraukti į darbo rinką ir joje išsilaikyti.

Eil. Nr.	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiama
1.	BIVP projektai, kuriuos įgyvendino NVO ir (arba) kurie įgyvendinti kartu su partneriu	0				2	2			**7**
2.	BIVP projektai, kuriuos įgyvendino Molėtų miesto savivaldybės biudžetinės įstaigos	0				2	2			**4**

1.2 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	1.2 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
***UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA (PASIRINKTAS)* - plėtoti veiklas, susijusias su socialine, ekonomine ir ekologine plėtra Molėtų mieste** Geresnė: Siekia prisidėti prie socialinės atskirties mažinimo skatinant socialine ir ekonominę plėtrą, atliepiant socialinių grupių poreikius. Įgyvendinus šią alternatyvą didės socialinių paslaugų prieinamumas, socialinių ir kitų paslaugų plėtra bei jų atitikimas gyventojų poreikiams, dėl to mažės socialinėje atskirtyje esančių asmenų skaičius. Užtikrinamos integruotos, kompleksiškos priemonės sprendžiant atskirties problematiką, užtikrinamas socialinių paslaugų teikimas, kurios taip pat turi nemažą reikšmę sprendžiant socialinės atskirties problemas (psichologinis žmonių atsparumas, gyventojų įtraukimas į bendruomeninį gyvenimą per kultūrines, sveikatingumo, sporto iniciatyvas ir pan.). Blogesnė: pasirinkta uždavinio aletrantyva yra labai plati, apimanti daug sričių ir	***UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA* - bendruomenės socialinio potencialo stiprinimas** Geresnė: Siekia prisidėti prie socialinės atskirties mažinimo bendruomenėje. Iš esmės uždavinio alternatyva yra panaši ir siekianti to paties tikslo tačiau siauresnė nei mūsų pasirinkta Uždavinio Alternatyva su siauresne tiksline grupe - bendruomene.

2. TIKSLAS – Skatinti civilinės saugos švietimą Molėtų mieste
Tikslo pagrindimas: integruotu ir nuosekliu gyventojų švietimu civilinės saugos klausimais siekiama didinti Molėtų miesto bendruomenės atsparumą, saugumą ir pasirengimą netikėtoms situacijoms. Šiandieniniame geopolitiniame ir klimato kaitos kontekste vien socialinių ar ekonominių problemų sprendimo nepakanka tvariam ir saugiam visuomenės vystymuisi užtikrinti – būtina stiprinti ir praktinius gyventojų savisaugos įgūdžius, ko ir bus siekiama įgyvendinant Molėtų miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros strategiją bei šviečiant gyventojus civilinės saugos klausimais. Gyventojų civilinės saugos švietimas – tai veiklos, kuriomis siekiama didinti gyventojų žinias, gebėjimus ir pasirengimą veikti ekstremaliųjų situacijų ar grėsmių atvejais. Tai apima informavimo, mokymo, praktinių įgūdžių ugdymo ir kitas edukacines veiklas. Tvarus miesto vystymasis tiesiogiai priklauso nuo to, kaip greitai ir efektyviai jo gyventojai geba reaguoti į krizes, todėl šis procesas užtikrina, kad bendruomenė galėtų apsaugoti save, savo artimuosius bei aplinką, neprarandant stabilumo susidūrus su iššūkiais. Kiekviena edukacinė ir prevencinė programa, apimanti teorinius, simuliacinius ir praktinius užsiėmimus, tiesiogiai prisideda prie gyventojų saugumo, krizių valdymo efektyvumo ir atsparumo dezinformacijai didinimo. Nors Molėtų mieste bendruomeniškumas yra ugdomas per įvairias kultūrines ar socialines iniciatyvas, tikslingas civilinės saugos įgūdžių ugdymas yra kritiškai svarbi sritis. Ypatingas dėmesys bus skiriamas tam, kad šios žinios pasiektų ne tik aktyviausius piliečius, bet ir pažeidžiamiausias miesto visuomenės grupes. Projekto veiklose socialinę atskirtį patiriantys asmenys privalės sudaryti ne mažiau kaip 30 proc. visų unikalių dalyvių. Šių mokymų rezultatai darys tiesioginį socialinį poveikį Molėtų miesto pažeidžiamoms grupėms: suteiks joms būtinųjų išgyvenimo ir savisaugos įgūdžių, įtrauks į bendruomenines veiklas ir taip mažins jų atskirtį nelaimių atveju. Skatinant tokį švietimą bus pasinaudojama esamomis bendruomenės stiprybėmis, sumažinamas pažeidžiamumas bei eliminuojamos grėsmės, kylančios dėl informacijos ir praktinių įgūdžių trūkumo. Atsižvelgiant į civilinės saugos reikalavimus, išskiriami šie pagrindiniai Molėtų miesto gyventojų poreikiai šioje srityje: - ugdyti praktinius elgesio ekstremaliųjų situacijų metu ir pirmosios pagalbos teikimo įgūdžius - skatinti pasirengimą evakuacijai ir supažindinti gyventojus su krizių valdymo principais. - stiprinti individualią gyventojų parengtį ir visos bendruomenės atsparumą neigiamiems veiksniams, įskaitant atsparumą dezinformacijai. - užtikrinti informacijos ir veiklų prieinamumą įvairioms tikslinėms grupėms (asmenims su negalia, senjorams ir kt.), pritaikant komunikacijos būdus ir fizinę aplinką. Civilinės saugos švietimo ir socialinės integracijos paslaugos yra orientuotos į visus vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijos gyventojus, ypač į tuos, kurie dėl negalios, amžiaus, ar kitų socialinių veiksnių yra labiau pažeidžiami krizių metu. Pritaikant mokymus universalaus dizaino principais (užtikrinant fizinį prieinamumą ir tinkamą informacijos pateikimą), ši iniciatyva siekia užtikrinti, kad kiekvienas Molėtų miesto gyventojas turėtų vienodas galimybes įgyti gyvybiškai svarbių žinių ir taip prisidėtų prie bendro miesto bei valstybės saugumo stiprinimo.

TIKSLO 1 ALTERNATYVA	TIKSLO 2 ALTERNATYVA

Tikslo 1 alternatyva (PASIRINKTA) – skatinti civilinės saugos švietimą ir praktinių parengties įgūdžių ugdymą Molėtų mieste.	**Tikslo 2 alternatyva – vykdyti masines teorines civilinės saugos informavimo ir viešinimo kampanijas Molėtų mieste.**
Geresnė: Šis tikslas kompleksiškai sprendžia bendruomenės saugumo problemą, nes apjungia tiek teorines žinias, tiek realius praktinius ir simuliacinius užsiėmimus. Praktinis įgūdžių ugdymas (pvz., pirmosios pagalbos teikimas, evakuacijos veiksmai) užtikrina, kad gyventojai ne tik žinos, bet ir gebės tinkamai reaguoti ekstremaliųjų situacijų metu. Ši plėtra taip pat mažina socialinę atskirtį krizių atveju, nes į veiklas tiesiogiai įtraukiamos pažeidžiamos visuomenės grupės (senjorai, asmenys su negalia ir kt.), užtikrinant joms pritaikytą informaciją ir aplinką (universalaus dizaino principai). Sukurti praktiniai įgūdžiai turi tiesioginę ilgalaikę išliekamąją vertę – jie išsaugo gyvybes ir didina viso miesto atsparumą. Blogesnė: Praktinių mokymų ir simuliacijų organizavimas reikalauja didesnių laiko, žmogiškųjų ir organizacinių resursų (reikalinga speciali įranga, patalpų pritaikymas, profesionalių švietimo teikėjų pritraukimas). Taip pat šio prevencinio tikslo poveikio ir sėkmės matavimas gali būti sudėtingas, nes realiausia nauda ir rezultatai (išvengti nuostoliai ar išsaugotos gyvybės) matomi tik realių krizių metu.	Geresnė: Masinė informacijos sklaida (straipsniai, lankstinukai, skaitmeninės kampanijos) leidžia labai greitai pasiekti didžiąją dalį Molėtų miesto gyventojų. Toks būdas reikalauja mažesnių finansinių išlaidų vienam asmeniui ir paprastesnio administravimo, nes nereikia organizuoti gyvų mokymų grupių, testuoti dalyvių pradinių žinių ar nuomotis praktiniams užsiėmimams skirtų erdvių. Blogesnė: Vien teorinės žinios ar perskaityta informacija neugdo realių žmogaus parengties įgūdžių, todėl realiose stresinėse situacijose gyventojai gali nesugebėti pritaikyti teorijos praktikoje. Šis tikslas yra orientuotas tik į bendrą informuotumą, todėl sunkiau įtraukti ir sudominti specifiškų poreikių turinčias ar socialinę atskirtį patiriančias grupes. Įgyvendinant šį tikslą nebūtų užtikrinamas esminis bendruomenės pasiruošimas – neatsirastų praktinių gebėjimų, o tai reiškia, kad reali miesto parengtis nelaimėms padidėtų labai nežymiai.

	Rezultato rodiklio pavadinimas	Pradinė	Siekiama
1.	Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros projektų veiklų dalyvių, kurie dalyvaudami	0	95

2.1 UŽDAVINYS – Didinti Molėtų miesto bendruomenės atsparumą ir pasirengimą krizėms per aktyvų civilinės saugos švietimą.
Uždavinys skirtas: Stiprinti Molėtų miesto gyventojų, ypač pažeidžiamų grupių, savisaugos kultūrą, ugdyti praktinius gebėjimus veikti ekstremaliųjų situacijų metu bei užtikrinti vienodą prieigą prie civilinės saugos žinių ir įgūdžių. Bendruomenės atsparumo didinimas Molėtų mieste, taikant kompleksinį požiūrį, siekia sukurti saugią aplinką, kurioje kiekvienas narys – nuo vaiko iki senjoro – žino savo vaidmenį ir veiksmus krizės atveju. Šis uždavinys remiasi integralumo principu, jungiančiu gyventojų informuotumą, praktinį pasirengimą ir socialinę įtrauktį, taip užtikrinant visapusį miesto saugumo lygio augimą.

Pagrindiniai tikslai, didinant Molėtų miesto bendruomenės atsparumą:
Švietimo ir praktinio pasirengimo tikslas: Suteikti gyventojams ne tik teorinių žinių apie galimas grėsmes (gamtines, technines ar geopolitines), bet ir išugdyti praktinius įgūdžius. Tai apima pirmosios pagalbos teikimą, evakuacijos algoritmų žinojimą, elgesį oro pavojaus metu. Svarbu, kad mokymai būtų simuliaciniai ir interaktyvūs, padedantys suvaldyti stresą realios grėsmės akivaizdoje.
Socialinės įtraukties tikslas: Užtikrinti, kad civilinės saugos informacija ir mokymai būtų prieinami visoms grupėms, ypatingą dėmesį skiriant asmenims, patiriantiems socialinę atskirtį ar turintiems specialiųjų poreikių. Tai pasiekiama taikant universalaus dizaino principus (informacijos pritaikymas lengvai suprantama kalba, fizinis erdvių prieinamumas), kad nelaimės atveju nė viena grupė neliktų nuošalyje.
Bendruomeniškumo ir savitarpio pagalbos tikslas: Skatinti kaimynystės pagalbą ir vietos tinklų kūrimąsi. Stipri bendruomenė yra pirmoji grandis krizės valdyme, todėl svarbu ugdyti tarpusavio pasitikėjimą ir gebėjimą koordinuoti veiksmus lokaliu lygmeniu (pvz., daugiabučio namo ar gatvės mastu).
Visi šie elementai – žinios, įgūdžiai ir socialinis solidarumas – sujungia individualų saugumą su visuomeniniu stabilumu, taip sukuriant atsparų Molėtų miestą, kuriame gyventojai jaučiasi užtikrinti dėl savo ir artimųjų saugumo.

Uždavinys skirtas įgyvendinti 2022–2030 metų Viešojo valdymo plėtros programos pažangos priemonės Nr. 01-004-08-04-01 „Didinti visuomenės įsitraukimą į vietos problemų sprendimą“ veiklą „Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros metodo (BIVP) taikymas: parama vietos plėtros strategijų įgyvendinimui“ (Civilinės saugos švietimas). Uždaviniu siekiama skatinti gyventojų švietimą civilinės saugos klausimais, ypatingą dėmesį skiriant pažeidžiamų visuomenės grupių įtraukimui (ne mažiau kaip 30 proc. dalyvių), per vietos plėtros strategijas remiant praktinių mokymų organizavimą, simuliacijas, edukacinių priemonių rengimą bei informacijos sklaidą, pritaikytą specifiniams bendruomenės poreikiams.

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiama
1.	Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros projektų veiklų dalyviai, dalyvavę gyventojų	0							100	**100**

2.1 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	2.1 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA (PASIRINKTA) – didinti Molėtų miesto bendruomenės atsparumą ir pasirengimą krizėms per aktyvų civilinės saugos švietimą. Geresnis: šis uždavinys orientuotas į visų miesto socialinių grupių įtrauktį, užtikrinant, kad saugumo žinios ir praktiniai įgūdžiai pasiektų ne tik aktyvius gyventojus, bet ir pažeidžiamiausius asmenis (neįgaliuosius, senjorus, socialinę atskirtį patiriančius asmenis). Jis keičia požiūrį į civilinę saugą – per praktines simuliacijas, žaidybinius elementus ir universalaus dizaino principų taikymą informacijos sklaidoje. Tai stiprina bendruomenės ryšius ir psichologinį atsparumą krizių metu. Blogesnė: efektyvus šio uždavinio įgyvendinimas reikalauja didelio bendruomenės įsitraukimo ir pasitikėjimo institucijomis. Kompleksinis požiūris (teorija + praktika + socialinė įtrauktis) reikalauja glaudaus bendradarbiavimo tarp VVG, vietos savivaldos, specialiųjų tarnybų ir nevyriausybinių organizacijų, o tai gali tapti administraciniu iššūkiu derinant bendrus veiksmus.	**UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA – vykdyti bendrą Molėtų miesto gyventojų informavimą apie civilinės saugos grėsmes.** Geresnis: Šis uždavinys leidžia paprastai ir greitai pasiekti didelę Molėtų miesto populiacijos dalį naudojant viešinimo kanalus (vietinę spaudą, socialinius tinklus, stendus). Reikalauja santykinai mažiau finansinių išteklių, nes orientuojamasi į informacijos transliavimą, o ne į individualų praktinių įgūdžių testavimą ar specifinį mokymų pritaikymą kiekvienai socialinei grupei. Blogesnė: uždavinys orientuotas tik į pasyvų informacijos gavimą, todėl nesukuria realių savisaugos įgūdžių. Mažai tikėtina, kad vien informacinė kampanija padės spręsti specifines pažeidžiamų grupių atskirties problemas krizių metu, nes joje trūksta tiesioginio socialinio kontakto ir praktinio mokymo. Be to, toks modelis neužtikrina grįžtamojo ryšio – neįmanoma pamatuoti, ar gyventojai tikrai gebėtų pritaikyti gautą informaciją kritinėje situacijoje.

GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENĖS DALYVAVIMO RENGIANT STRATEGIJĄ EIGA

VIEŠIEJI PRISTATYMAI IR KONSULTACIJOS

Molėtų miesto bendruomenės dalyvavimas buvo vienas svarbiausių Molėtų miesto VVG vietos plėtros strategijos rengimo veiksmų. Rengiama Molėtų miesto vietos veiklos grupės plėtros strategija buvo aktyviai viešinama pasitelkus internetą, buvo rengiami susitikimai, strategijos rengimas viešinamas atliekant poreikių analizę - anketinę apklausą (anketinė apklausa 2 priedas), bei prašant pateikti projektines idėjas (5 priedas. idėjų suvestinė). Taip pat konsultuotasi su bendruomenių, nevyriausybinių organizacijų, verslo, o taip pat ir kitų interesų grupių atstovais.
Miesto situacijos ir gyventojų poreikių analizė – vienas iš svarbiausių vietos plėtros strategijos rengimo etapų, todėl, siekdama išsiaiškinti vietos gyventojų požiūrį į miesto situaciją, sužinoti pagrindines problemas bei lūkesčius, Molėtų miesto VVG daug dėmesio skyrė miesto gyventojų ir organizacijų poreikiams ištirti. Siekiant pasiekti kuo platesnes auditorijas, informacija skelbta Molėtų rajono savivaldybės administracijos internetiniame puslapyje, buvo išsiųsti kvietimai teikti projektines idėjas, taip pat vykdyta anketinė apklausa el. erdvėje kviečiant užpildyti anoniminę apklausą, atspindinčią gyventojų poreikius.

Rengiant Molėtų miesto VVG vietos plėtros strategiją, buvo vykdomi įvairūs informacijos rinkimo, poreikių tyrimo ir viešinimo metodai:
1. konsultaciniai–informaciniai renginiai; susitikimai su tikslinėmis grupėmis (2 susitikimai,)
2. renkamos projektų idėjos (gautos 37 idėjos)
3. viešai prieinamos statistinės informacijos, strateginių ir kitų dokumentų analizė;
4. Molėtų miesto VVG vietos plėtros strategijos darbo grupės (Molėtų miesto VVG valdybos) susirinkimai;
5. viešas aptarimas.

Molėtų miesto situacijos analizė ir gyventojų poreikių tyrimas buvo atliekamas kompleksiškai ir nuosekliai šiais etapais:
1. Konsultaciniai–informaciniai renginiai; susitikimai su tikslinėmis darbo grupėmis. Taip pat buvo pristatoma, kas yra bendruomenių inicijuota vietos plėtra, kodėl reikia ją rinktis, kokiu būdu ji įgyvendinama, kaip bendruomenių inicijuota vietos plėtra padeda spręsti visuomenės problemas. Taip pat buvo pristatoma kodėl verta įgyvendinti bendruomenių inicijuotą vietos plėtrą miestuose ir kaip tai daryti. Susitikimų metu pristatyti Veiksmų programos 4.7. ir 4.9. uždaviniai, pagal kuriuos ir rengiamos Vietos plėtros strategijos. Susitikimo metu buvo kalbama apie Molėtų miesto VVG vietos plėtros strategijos rengimo eigą, vertinimo ir tvirtinimo etapus, taip pat Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ir Molėtų miesto VVG atsakomybes, įgyvendinant vietos plėtros strategiją. Siekiant kuo plačiau paskleisti informaciją apie rengiamą Molėtų miesto VVG vietos plėtros strategiją, dalyvavo tikslinių grupių atstovai iš verslo ir nevyriausybinių organizacijų, viešųjų, biudžetinių įstaigų, Molėtų rajono savivaldybės atstovai. Molėtų miesto gyventojai, suinteresuoti asmenys, verslininkai, nevyriausybinių organizacijų ir valdžios atstovai buvo kviečiami teikti projektines idėjas rengiamai vietos plėtros strategijai.
Rezultatas - visuomenės supažindinimas su finansavimo galimybėmis.

2. Vykdyta anketinė apklausa el. erdvėje kviečiant užpildyti anoniminę apklausą, atspindinčią gyventojų poreikius.
Rezultatas - apibrėžti Molėtų miesto VVG plėtros poreikiai, parengtas galimas veiksmų planas.

3. Molėtų rajono savivaldybės administracijos, biudžetinių ir kitų įstaigų apklausa. Metodas, skirtas kiekybiniams duomenims ir informacijai gauti. Molėtų rajono savivaldybės administracijos ir savivaldybės įstaigų buvo prašoma pateikti socialinę, demografinę statistinę informaciją apie Molėtų miesto gyventojus. Gauti duomenys suteikė Molėtų miesto VVG patikimą informaciją apie padėtį Molėtų rajone ir kai buvo galimybė išskirti Molėtų mieste. Kadangi Molėtų rajono savivaldybė negali pateikti daug duomenų tik apie miesto gyventojus (dėl duomenų apsaugos, bendrų su rajonu informacinių sistemų, dažnu atveju Molėtų miesto ir rajono statistiniai duomenys nėra išskiriami) buvo remtasi Lietuvos statistikos departamento pateikiamais duomenimis bei socialinės apsaugos bei darbo ministerijos pateikiamais duomenimis.
4. Viešai prieinamos statistinės informacijos, rajono strateginių ir kitų dokumentų analizė. Atliekant teritorijos, kuriai rengiama vietos plėtros strategija, analizę buvo naudojama viešai internete pateikiama statistine informacija. Molėtų miesto VVG vietos plėtros strategijos dalyje pateikiamos nuorodos į naudotus informacijos šaltinius.
Rezultatas - atlikta teritorijos analizė. Parengta SSGG analizė.

5. Vietos plėtros strategijos darbo grupės (Molėtų miesto VVG valdybos) susirinkimai. Molėtų miesto VVG vietos plėtros strategijos rengimo metu buvo kaupiama įvairi kiekybinė ir kokybinė informacija. Ši informacija buvo nuolat analizuojama ir sisteminama.
Rezultatas - susisteminus visą informaciją, buvo apibrėžti Molėtų miesto VVG vietos plėtros strategijos tikslas ir uždaviniai, numatyti veiksmai, siektini rodikliai ir Molėtų miesto VVG vietos plėtros strategijos lėšų poreikis. Įvairi kiekybinė ir kokybinė informacija buvo nuolat analizuojama ir sisteminama.

6. Strategijos pristatymas 2 būdais: informacinis straipsnis spaudoje, kartu kviečiant teikti pasiūlymus parengtai VPS (pateikiama nuorodą į Molėtų rajono savivaldybės internetinę svetainę); atsiklausus gyventojų nuomonės Molėtų rajono savivaldybės interneto svetainėje: www.molėtai.lt

MOLĖTŲ MIESTO 2024-2027 M. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS FINANSINIS VEIKSMŲ PLANAS

1. TIKSLAS - Skatinti integruotą socioekonominę plėtrą Molėtų mieste									
		2023	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**viso 2022-2029 m.**
1. TIKSLAS - Skatinti integruotą socioekonominę plėtrą Molėtų mieste	Europos socialinis fondas +		178 262,00	309 230,00	165 529,00				653 021,00
	Europos regioninės plėtros fondas		129 149,00	64 574,50					193 723,50
	LR valstybės biudžetas		54 249,00	65 965,50	29 211,00				149 425,50
	Savivaldybės biudžeto lėšos								
	Privačios lėšos		31 448,71	38 240,87	16 933,91				86 623,49
	Iš viso tikslui:		**393 108,71**	**478 010,87**	**211 673,91**				**1 082 793,49**
1.1 UŽDAVINYS - Skatinti darnų Molėtų miesto vystymąsi (kompleksiniu požiūriu)									
1.1. uždavinys - skatinti darnų Molėtų miesto vystymąsi (kompleksiniu požiūriu)	Europos socialinis fondas +								
	Europos regioninės plėtros fondas		129 149,00	64 574,50					193 723,50
	LR valstybės biudžetas		22 791,00	11 395,50					34 186,50
	Savivaldybės biudžeto lėšos								
	Privačios lėšos		13 212,18	6 606,08					19 818,26
	Iš viso uždaviniui:		**165 152,18**	**82 576,08**					**247 728,26**
1.1.1. Veiksmas	**Naujų ekonominių galimybių kūrimas, skatinant kūrybiškumą, inovacijas, bei kuriant draugišką visuomenei aplinką** Planuojamas finansuoti 3 projektas. Didžiausia paramos suma 75 970,00 Eur. **Tinkami pareiškėjai, Molėtų rajone registruotos ir veiklą vykdančios:** 1) VšĮ arba Asociacija, įsteigti pagal NVO įstatymą 2) Privatus juridinis asmuo **Partneriai privalomi** **Tinkami partneriai, Molėtų rajone regitruotos ir veiklą vykdančios:** 1) VšĮ arba Asociacija 2) Molėtų rajono savivaldybės administracija 3) Biužetinė įstaiga 4) Privatus juridinis asmuo Projektai bus atrenkami konkurso būdų pagal kvietimo metu numatytus pirmumo (naudos ir kokybės) kriterijus. Prieš kiekvieną kvietimą teikti projektų įgyvendinimo planus VVG valdybos sprendimu bus patvirtinti ne mažiau nei 3 pirmumo (naudos ir kokybės) atrankos kriterijai su kiekybiniais įverčiais ir apsręsta mažiausia galima surinkti balų suma iš 100.	Europos socialinis fondas +								
		Europos regioninės plėtros fondas		129 149,00	64 574,50					193 723,50
		LR valstybės biudžetas		22 791,00	11 395,50					34 186,50
		Savivaldybės biudžeto lėšos								
		Privačios lėšos		13 212,18	6 606,08					19 818,26
		Iš viso veiksmui:		**165 152,18**	**82 576,08**					**247 728,26**
1.2 UŽDAVINYS - Plėtoti veiklas, susijusias su socialine, ekonomine ir ekologine plėtra Molėtų mieste									
1.2. uždavinys - plėtoti veiklas, susijusias su socialine, ekonomine ir ekologine plėtra Molėtų mieste	Europos socialinis fondas +		178 262,000	309 230,000	165 529,000				653 021,000
	Europos regioninės plėtros fondas								
	LR valstybės biudžetas		31 458,000	54 570,000	29 211,000				115 239,000

		Savivaldybės biudžeto lėšos								
		Privačios lėšos		18 236,530	31 634,790	16 933,910				66 805,230
		Iš viso uždaviniui:		**227 956,530**	**395 434,790**	**211 673,910**				**835 065,23**
1.2.1. Veiksmas	**Gerinti NVO gebėjimus ir sąlygas perimti ir teikti socialines paslaugas ir (arba) vystyti ekonomines veiklas** Planuojama finansuoti 3 projektus. Didžiausia paramos suma, įskaitant visus partnerius, 92 020,00 Eur. **Tinkami pareiškėjai, Molėtų rajone registruotos ir veiklą vykdančios:** 1) VšĮ arba Asociacijos 3) Molėtų rajono savivaldybės administracija 4) Biudžetinė įstaiga 5) Privatus juridinis asmuo **Partneriai privalomi** **Partnerių tinkamumas Molėtų rajone regitruotos ir veiklą vykdančios:** 1) VšĮ arba Asociacijos 3) Molėtų rajono savivaldybės administracija 4) Biudžetinė įstaiga 5) Privatus juridinis asmuo Projektai bus atrenkami konkurso būdų pagal kvietimo metu numatytus pirmumo (naudos ir kokybės) kriterijus. Prieš kiekvieną kvietimą teikti projektų įgyvendinimo planus VVG valdybos sprendimu bus patvirtinti ne mažiau nei 3 pirmumo (naudos ir kokybės) atrankos kriterijai su kiekybiniais įverčiais ir apsręsta mažiausia galima surinkti balų suma iš 100.	Europos socialinis fondas +		78 217,00	78 217,00	78 217,00				234 651,00
		Europos regioninės plėtros fondas								
		LR valstybės biudžetas		13 803,00	13 803,00	13 803,00				41 409,00
		Savivaldybės biudžeto lėšos								
		Privačios lėšos		8 001,74	8 001,74	8 001,74				24 005,22
		Iš viso veiksmui:		**100021,74**	**100021,74**	**100 021,74**				**300 065,22**
1.2.2. Veiksmas	**Remti veiklas, siekiant plėsti socialinių paslaugų ir užimtumo įvairovę bei pasiekiamumą Molėtų mieste** Planuojamas finansuoti 5 projektas. Didžiausia paramos suma, įskaitant visus partnerius (jei pasirenkami), 51 360,00 Eur. **Tinkami pareiškėjai, Molėtų rajone registruotos ir veiklą vykdančios:** 1) VšĮ arba Asociacijos 3) Molėtų rajono savivaldybės administracija 4) Biudžetinė įstaiga 5) Privatus juridinis asmuo **Partneriai neprivalomi** **Jei pasirenkami, partnerių tinkamumas Molėtų rajone regitruotos ir veiklą vykdančios:** 1) VšĮ arba Asociacijos 3) Molėtų rajono savivaldybės administracija 4) Biudžetinė įstaiga 5) Privatus juridinis asmuo Projektai bus atrenkami konkurso būdų pagal kvietimo metu numatytus pirmumo (naudos ir kokybės) kriterijus. Prieš kiekvieną kvietimą teikti projektų įgyvendinimo planus VVG valdybos sprendimu bus patvirtinti ne mažiau nei 3 pirmumo (naudos ir kokybės) atrankos kriterijai su kiekybiniais įverčiais ir apsręsta mažiausia galima surinkti balų suma iš 100.	Europos socialinis fondas +			130968,000	87312,000				218 280,00
		Europos regioninės plėtros fondas								
		LR valstybės biudžetas			23112,000	15408,000				38 520,00
		Savivaldybės biudžeto lėšos								
		Privačios lėšos			13398,260	8932,170				22 330,43
		Iš viso veiksmui:			**167478,26**	**111652,17**				**279 130,43**
1.2.3. Veiksmas	**Skatinti darnių paslaugų plėtrą, vystyti skaitmenizuotas, socialiai ir ekologiškai atsakingas paslaugas** Planuojamas finansuoti 2 projektas. Didžiausia paramos suma, įskaitant visus partnerius, 117 700,00 Eur. **Tinkami pareiškėjai, Molėtų rajone registruotos ir veiklą vykdančios:** 1) VšĮ arba Asociacijos 3) Molėtų rajono savivaldybės administracija 4) Biudžetinė įstaiga	Europos socialinis fondas +		100045,00	100045,00					200 090,00
		Europos regioninės plėtros fondas								
		LR valstybės biudžetas		17655,00	17655,00					35 310,00
		Savivaldybės biudžeto lėšos								
		Privačios lėšos		10 234,79	10 234,79					20 469,58

	5) Privatus juridinis asmuo **Partneriai privalomi** **Partnerių tinkamumas Molėtų rajone regitruotos ir veiklą vykdančios:** 1) VšĮ arba Asociacijos 3) Molėtų rajono savivaldybės administracija 4) Biudžetinė įstaiga 5) Privatus juridinis asmuo Projektai bus atrenkami konkurso būdų pagal kvietimo metu numatytus pirmumo (naudos ir kokybės) kriterijus. Prieš kiekvieną kvietimą teikti projektų įgyvendinimo planus VVG valdybos sprendimu bus patvirtinti ne mažiau nei 3 pirmumo (naudos ir kokybės) atrankos kriterijai su kiekybiniais įverčiais ir apsręsta mažiausia galima surinkti balų suma iš 100.	**Iš viso veiksmui:**		**127934,79**	**127934,79**					**255 869,58**
2. TIKSLAS - Skatinti civilinės saugos švietimą Molėtų mieste										
			2023	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**viso 2022-2029 m.**
2. TIKSLAS - Skatinti civilinės saugos švietimą Molėtų mieste		Europos socialinis fondas +		0,00	0,00	0,00		100 000,00		100 000,00
		Europos regioninės plėtros fondas		0,00	0,00			0,00		0,00
		LR valstybės biudžetas						0,00		0,00
		Savivaldybės biudžeto lėšos						0,00		0,00
		Privačios lėšos		-				5 263,16		5 263,16
		Iš viso tikslui:		**-**	**-**	**-**				**105 263,16**
2.1. UŽDAVINYS - Didinti Molėtų miesto bendruomenės atsparumą ir pasirengimą krizėms per aktyvų civilinės saugos švietimą.										
2.1. uždavinys - Didinti Molėtų miesto bendruomenės atsparumą ir pasirengimą krizėms per aktyvų civilinės saugos švietimą.		Europos socialinis fondas +						100 000,00		100 000,00
		Europos regioninės plėtros fondas						0,00		0,00
		LR valstybės biudžetas						0,00		0,00
		Savivaldybės biudžeto lėšos						0,00		0,00
		Privačios lėšos						5 263,16		5 263,16
		Iš viso uždaviniui:		**-**	**-**					**105 263,16**
2.1.1. Veiksmas	Civilinės saugos švietimo didinimas Molėtų mieste Planuojamas finansuoti 1 projektas. Didžiausia paramos suma 100 000,00 Eur. Galimi pareiškėjai - Viešieji juridiniai asmenys, kurių veiklos vykdymo vieta yra Molėtų mieste; - Privatūs juridiniai asmenys, kurių veiklos vykdymo vieta yra Molėtų mieste; - Molėtų rajono savivaldybės administracija. Galimi partneriai - Viešieji juridiniai asmenys, kurių veiklos vykdymo vieta yra Molėtų mieste; - Privatūs juridiniai asmenys, kurių veiklos vykdymo vieta yra Molėtų mieste; - Molėtų rajono savivaldybės administracija. Projektai bus atrenkami konkurso būdų pagal kvietimo metu numatytus pirmumo (naudos ir kokybės) kriterijus. Prieš kiekvieną kvietimą teikti projektų įgyvendinimo planus VVG valdybos sprendimu bus patvirtinti ne mažiau nei 3 pirmumo (naudos ir kokybės) atrankos kriterijai su kiekybiniais įverčiais ir apsręsta mažiausia galima surinkti balų suma iš 100.	Europos socialinis fondas +						100 000,00		100 000,00
		Europos regioninės plėtros fondas						0,00		0,00
		LR valstybės biudžetas						0,00		0,00
		Savivaldybės biudžeto lėšos						0,00		0,00
		Privačios lėšos						5 263,16		5 263,16
		Iš viso veiksmui:						105 263,16		**105 263,16**

Lėšos strategijos įgyvendinimui	**iš viso:**	**2023 m.**	**2024 m.**	**2025 m.**	**2026 m.**	**2027 m.**	**2028 m.**	**2029 m.**

Europos socialinis fondas +	753 021,00		178 262,00	309 230,00	165 529,00		100 000,00	
Europos regioninės plėtros fondas	193 723,50		129 149,00	64 574,50				
LR valstybės biudžetas	149 425,50		54 249,00	65 965,50	29 211,00			
Savivaldybės biudžeto lėšos								
Privačios lėšos	91 886,65		31 448,71	38 240,87	16 933,91		5 263,16	

1 188 056,65

Lėšos strategijos administravimui	**iš viso:**	**2023 m.**	**2024 m.**	**2025 m.**	**2026 m.**	**2027 m.**	**2028 m.**	**2029 m.**
Europos socialinis fondas +								
Europos regioninės plėtros fondas	185 498,90		42 337,23	42 337,23	42 337,22	42 337,22	16 150,00	
LR valstybės biudžetas	30 735,10		7 471,28	7 471,28	7 471,27	7 471,27	850,00	
Savivaldybės biudžeto lėšos								
Privačios lėšos								

216 234,00

Iš viso vietos plėtros strategijai:	**1 404 290,65**
Europos socialinis fondas +	753 021,00
Europos regioninės plėtros fondas	379 222,40
LR valstybės biudžetas	180 160,60
Savivaldybės biudžeto lėšos	
Privačios lėšos	91 886,65

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VALDYMO, STEBĖSENOS IR VERTINIMO TVARKA

VPS VALDYMAS, STEBĖSENA, VERTINIMAS IR KEITIMAI

Miesto VVG organai, atsakingi už veiksmų, skirtų vietos plėtros strategijai įgyvendinti atranką, strategijos įgyvendinimo koordinavimą ir stebėseną:

1) Miesto VVG nariai (visuotinis susirinkimas) atsakingi už Molėtų miesto VVG vietos plėtros strategijos parengimą ir įgyvendinimą bei įgyvendina kitas įstatuose nustatytas pareigas.

2) Molėtų miesto VVG kolegialaus valdymo organo nariai (VVG valdyba): nustato VVG finansinės veiklos vidaus kontrolės tvarką, laikantis įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytos tvarkos, išklauso ir įvertina revizoriaus patikrinimo rezultatus, imasi priemonių revizoriaus nustatytiems trūkumams ir pažeidimams pašalinti, vykdo iš dalies ar visiškai VVG lėšomis finansuojamų projektų atranką, teikia visuotiniam narių susirinkimui tvirtinti dokumentų projektus, svarsto ir įgyvendina VVG veiklos programą ir kitus narių priimtus sprendimus.

Molėtų miesto VVG vietos plėtros strategijos (toliau – VPS) administravimo vadovas:

1) atlieka Molėtų miesto VVG vietos plėtros strategijos įgyvendinimo stebėseną ir teikia kasmetines ataskaitas visuotiniam narių susirinkimui;
2) rengia ir Molėtų miesto VVG valdymo organui tvirtinti teikia kvietimų teikti vietos projektus dokumentus;
3) registruoja ir vertina pateiktus vietos projektus, juos administruoja, atlieka projektų vykdytojų veiklų grafikų priežiūrą, priima ir tikrina vietos projektų ataskaitas, mokėjimo prašymus ir kitus dokumentus projekto įgyvendinimo ir priežiūros laikotarpiu;
4) aktyviai dalyvauja VPS įgyvendinime, rengia pranešimus apie esamas ar būsimas problemas, vėlavimus vietos projektų rengime/įgyvendinime;
5) vadovauja VPS administravimą atliekantiems darbuotojams, kurie pildo Molėtų miesto VVG vietos plėtros strategijos įgyvendinimo ataskaitas ir kartu su papildomais dokumentais pateikia juos LR Vidaus reikalų ministerijai;
6) organizuoja vietos projektų atrankos posėdžius;
7) vykdo nuolatinį Molėtų miesto VVG teritorijos gyventojų, organizacijų, verslo subjektų informavimą apie parengtą Molėtų miesto VVG VPS, jos tikslus, prioritetus bei veiksmus;
8) konsultuoja Molėtų miesto VVG teritorijos gyventojus, organizacijas, verslo subjektus projektinių idėjų atitikimo Molėtų miesto VVG VPS klausimais;
9) vykdo potencialių vietos projektų vykdytojų mokymus paraiškų, ataskaitų pildymo ir su tuo susijusių papildomų dokumentų rengimo klausimais;
10) vykdo viešųjų ryšių kampanijas, bendrauja su vietos žiniasklaida, rengia straipsnius, palaiko ryšius su valstybės ir vietos įstaigomis;
11) kviečia Molėtų miesto VVG narius į visuotinius ir valdybos posėdžius, rengia posėdžių protokolus; organizuoja susitikimus su potencialiais projektų vykdytojais ir vykdo reguliarius Molėtų miesto VVG VPS įgyvendinimo pristatymus, užtikrina, kad įgyvendinant strategiją būtų laikomasi visų BIVP bei horizontaliųjų principų;
12) administruoja internetinę svetainę ir socialinius tinklus;

Molėtų miesto VVG vietos plėtros strategijos finansininkas: vykdo Molėtų miesto VVG apskaitos politiką; organizuoja finansinę ir buhalterinę apskaitą ir kontroliuoja, kad ataskaitinių metų duomenys būtų teisingai ir laiku pateikti finansų bei statistikos organams; registruoja ir vertina Molėtų miesto VVG finansinius dokumentus, konsultuoja pareiškėjus vietos projektų įgyvendinimo klausimais, vykdo administravimo vadovo pavedimus.

Įgyvendinimo procedūra, nustatant, kaip bus atrenkami veiksmų ir juos įgyvendinančių projektų vykdytojai, užtikrinant Taisyklių 4.5 papunktyje nurodytų principų įgyvendinimą:

Molėtų miesto VVG pavedama atsakomybė užtikrinti, jog vietos plėtros projektų atrankos kriterijai ir atrankos procedūros būtų nediskriminuojantys ir skaidrūs. Šiuos atrankos kriterijus tvirtins Molėtų miesto VVG valdyba.

Atrenkant veiksmus ir juos įgyvendinančių projektų vykdytojus bus laikomasi šių principų:

1) partnerystės ir atvirumo: projektų naudos ir kokybės vertinimo kriterijuose prioritetas bus teikiamas projektams, įgyvendinamiems kartu su partneriu. Taip siekiama paskatinti į projektų įgyvendinimą įsitraukti įvairias socialines grupes, partnerystės principu įgyvendinti reikšmingesnius, plačiau apimančius ir problemą iš esmės sprendžiančius projektus.

2) lyčių lygybės ir nediskriminavimo: atrenkant projektus bus vertinama jų atitiktis lyčių lygybės, nediskriminavimo ir prieinamumo principams. Šis principas suprantamas ne tik kaip moterų ir vyrų lygių galimybių užtikrinimas, bet ir draudimas varžyti žmogaus teises ar teikti asmeniui privilegijas dėl jo lyties, tautybės, rasinės ar etninės kilmės, kalbos, religijos, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, negalios, socialinės padėties, amžiaus arba seksualinės orientacijos. Vyrų ir moterų lygybė apima lygias teises, atsakomybes ir galimybes abiem lytims.

3) jaunimo dalyvavimo: rengiant mokymus potencialiems vietos projektų įgyvendintojams, kviečiant teikti vietos projektų įgyvendinimo planus ir pasirenkant informacijos viešinimo kanalus bus atsižvelgiama į jaunimo grupių situaciją bei poreikius ir skatinamas teikti projektus, juos įgyvendinti ir/ar dalyvauti jų veiklose jaunimas iki 29 metų.

4) *lygybė:* į vietos projektų atrankos procedūras bus įtraukiami visų lyčių atstovai ir siekiama pašalinti disbalansą bei diskriminaciją. Taip pat bus sudaromos sąlygos visiems teikti vietos projektus neatsižvelgiant į projekto vykdytojų ir tikslinės grupės atstovų lytį.

5) *įtraukimas:* visiems asmenims bus siekiama suteikti vienodas galimybes dalyvauti projektų teikime ir vertinime, turėti lygias teises ir galimybes užimti darbo vietas, gauti švietimą, naudotis VVG paslaugomis ir kt. Vadovaujantis šiuo principu bus siekiama skatinti socialinę integraciją ir užkirsti kelią socialinei atskirčiai.

6) *dalyvavimas sprendimų priėmime:* bus teikiama pirmenybė dalyvaujamiesiems sprendimų priėmimo procesams, kur visi dalyviai turi vienodą žodį priimant sprendimus. Dalyvaujamasis principas yra svarbus visuomenės teisingumo ir socialinio teisėtumo aspektas priimant sprendimus dėl projektų vykdytojų.
7) *skaidrumas:* bus siekiama užtikrinti viešumo, atvirumo ir skaidrumo principus, informuojant visuomenę apie VVG veiklą, priimtus sprendimus ir kitus visuomenei svarbius dalykus. Informacija nuolatos bus talpinama Molėtų rajono savivaldybės tinklapyje, Molėtų miesto VVG ir partenrių socialiniuose tinkluose.

Vietos plėtros strategijos stebėsenos tvarka:
Tiek Molėtų miesto VVG vietos plėtros strategijos rengimo, tiek jos įgyvendinimo laikotarpiu Molėtų miesto VVG nariai vadovaujasi bendradarbiavimo vertybėmis, laikosi horizontaliųjų principų Molėtų miesto VVG vidaus ir išorės santykiuose.
Molėtų miesto VVG pirmininkas organizuoja ir užtikrina, kad stebėsena būtų vykdoma pagal **tokią tvarką:**
1) Molėtų miesto VVG visuotinis susirinkimas arba kolegialaus valdymo organas tvirtina metines/galutines VPS ataskaitas;
2) Molėtų miesto VVG administravimo vadovas vykdo VPS priežiūros organizavimą ir užtikrinimą;
3) Administravimo vadovas rengia galutines/metines VPS priežiūros ataskaitas, bendrauja su Vidaus reikalų ministerija ir Centrine projektų valdymo agentūra;
- Pagal administravimo vadovo parengtą ir nustatytą formą, Molėtų miesto VVG VPS projektų vykdytojai renka informaciją, reikalingą VPS įgyvendinimo metinių priežiūros ataskaitų parengimui, ją apdoroja, susistemina ir pateikia administravimo vadovui;
- Administravimo vadovas kartą metuose rengia metinę, o baigus įgyvendinti strategiją – galutinę – ataskaitą apie VPS vykdymą ir jos rezultatus. Metinė/galutinė ataskaita yra tvirtinama Molėtų miesto VVG visuotinio narių susirinkimo arba kolegialaus valdymo organo;
- Įgyvendinus strategiją, administravimo vadovas pateikia galutinės ataskaitos kopiją ir jos patvirtinimą įrodančio dokumento kopiją Vidaus reikalų ministerijai. Projekto vadovas bendrauja su Vidaus reikalų ministerija ir esant poreikiui teikia papildomą informaciją, susijusią su VPS įgyvendinimu.
4) siekiant laiku identifikuoti vietos plėtros projektų rengimo ir įgyvendinimo problemas, keliančias riziką vietos plėtros strategijos tinkamam įgyvendinimui, ir imtis veiksmų šioms rizikoms suvaldyti (pvz., atlikti papildomas vietos plėtros projektų pareiškėjų ir vykdytojų gebėjimams stiprinti skirtas veiklas) Molėtų miesto VVG administracija:
- parengs laisvos formos ataskaitą vietos projektų vykdytojams, kurioje bus prašoma pateikti trumpą informaciją apie vietos projekto tikslus, įgyvendinimo eigą (įgyvendintas veiklas), pasiektus projekto rezultatus ir produkto rodiklius. Šią ataskaitą vietos projektų vykdytojai Molėtų miesto VVG turės pateikti už kiekvieną ketvirtį iki kito mėn. 15 dienos (Pvz.: už I ketvirtį iki balandžio 15 dienos). Iki kitų metų vasario 28 dienos vietos projektų vykdytojai Molėtų miesto VVG turės pateikti ataskaitą už ataskaitinius metus, kuri rengiami kaupimo principu, t.y. susisteminant visų ketvirčių ataskaitose pateiktus duomenis.
- kiekvieną ketvirtį organizuos atvirų durų dienas (susitikimus) su projektų vykdytojais, kurių metu aptars praktikoje, įgyvendinant vietos projektus, kylančias problemas.
- reguliariai kvies teikti poreikį gebėjimų stiprinimui, tiek vietos projektų vykdytojus, tiek potencialius pareiškėjus. Šią informaciją skelbs Molėtų rajono savivaldybės tinklapyje, Molėtų miesto VVG ir partnerių socialiniuose tinkluose, taip pat kreipsis į vietos projektų vykdytojus ir potencialius pareiškėjus asmeniškai el. paštu, jei jie bus žinomi Molėtų miesto VVG.
- stebėsenai vykdyti taip pat bus sudarytos ne mažiau kaip 2 darbo grupės (iš Molėtų miesto VVG narių ir administracijos), kurie kylant poreikiui iš vietos projektų vykdytojų, ar kilus konfliktui vyks į vietos projektų vykdymo vietas.
- VVG administracija ne mažiau kaip vieną kartą per vietos projekto įgyvendinimą atliks vietos projekto patikrą vietoje ir užpildys laisvos formos ataskaitą, kurią pateiks Molėtų miesto VVG valdybai.

Vietos plėtros strategijos pakeitimų inicijavimo procedūra:
Molėtų miesto VVG gali inicijuoti atrinktos finansuoti vietos plėtros strategijos keitimą. Molėtų miesto VVG vietos plėtros strategijos pakeitimus tvirtina visuotinis Molėtų miesto VVG narių susirinkimas. Prieš tvirtinant Molėtų miesto VVG vietos plėtros strategijos pakeitimą turi būti atlikti veiksmai, nustatyti Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo taisyklėse, ir Molėtų miesto VVG vietos plėtros strategijos keitimas turi būti raštu suderintas su Vidaus reikalų ministerija.

Molėtų miesto VVG vietos plėtros strategija gali būti keičiama kai:
1) būtina keisti dėl teisės aktų, reglamentuojančių vietos plėtros strategijų įgyvendinimą, pakeitimų;
2) būtina keisti suplanuotų lėšų paskirstymą tarp vietos plėtros strategijos uždavinių ir veiksmo sričių;
3) būtina keisti didžiausią galimą paramos sumą vienam vietos plėtros strategijos veiksmui įgyvendinti pagal skirtingus vietos plėtros strategijos uždavinius;
4) būtina patikslinti vietos plėtros strategijos veiksmų sąrašą, siekiant įgyvendinti vietos plėtros strategijoje numatytus rodiklius.

Priedų sąrašas	
1 Priedas	Lentelės ir paveikslėliai
2 Priedas	Gyventojų apklausos anketa
3 Priedas	Išnašos

Lentelės ir paveikslėliai

1 lentelė. Gyventojų skaičius 2018–2023 m. pradžioje

Teritorija	2018	2019	2020	2021	2022	Skirtumas
Lietuvos Respublika	2 808 901	2 794 184	2 794 090	2 810 761	2 805 998	-0,1%
Utenos apskritis	129 639	127 029	124 963	127 581	125 644	-3,1%
Molėtų r. sav.	**17 856**	**17 436**	**17 153**	**17 222**	**16 926**	**-5,2%**
Molėtai	5 587	5 540	5 500	5 782	5 722	2,4%
Kupiškio r. sav.	17 097	16 756	16 356	16 530	16 232	-5,1%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys, 2023

2 lentelė. Gyventojai pagal amžiaus grupes Molėtų r. sav.

Lietuvos Respublika	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Iki 14 metų	421 335	421 922	421 908	415 993	418 094
15–64	1 837 021	1 819 014	1 816 159	1 835 427	1 826 705
65 ir vyresni	550 545	553 248	556 024	559 341	561 200
Utenos apskritis	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Iki 14 metų	15 686	15 498	15 245	14 417	14 072
15–64	82 969	80 790	78 977	82 928	81 417
65 ir vyresni	30 984	30 741	30 741	30 237	30 155
Molėtų r. sav.	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Iki 14 metų	2 053	2 023	1 973	1 860	1 828
15–64	11 446	11 142	10 944	11 349	11 154
65 ir vyresni	4 357	4 272	4 237	4 013	3 944
Kupiškio r. sav.	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Iki 14 metų	2 154	2 128	2 061	1 934	1 850
15–64	10 788	10 540	10 239	10 695	10 518
65 ir vyresni	4 155	4 088	4 056	3 901	3 863

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys, 2023

3 lentelė. Natūrali gyventojų kaita (gimusiųjų ir mirusiųjų gyventojų skirtumas)

Teritorija	2018	2019	2020	2021	2022
Lietuvos Respublika	-11 425	-10 888	-18 403	-24 416	-20 816
Utenos apskritis	-1 464	-1 514	-1 709	-2 096	-1 912
Molėtų r. sav.	-268	-172	-276	-303	-261
Kupiškio r. sav.	-179	-197	-235	-234	-202

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys, 2023

4 lentelė. *Neto* migracija

	2018	2019	2020	2021	2022
Lietuvos Respublika					
Atvykusieji ir	105 090	113 232	113 691	109 601	179 296
Išvykusieji ir	108 382	102 438	93 698	89 948	107 199
Neto migracija	-3 292	10 794	19 993	19 653	72 097
Utenos apskritis					
Atvykusieji ir	4 141	4 131	4 143	4 279	6 386
Išvykusieji ir	5 287	4 683	3 914	4 120	4 712
Neto migracija	-1 146	-552	229	159	1 674
Molėtų r. sav.					
Atvykusieji ir	600	536	553	583	717
Išvykusieji ir	752	647	554	576	638
Neto migracija	-152	-111	-1	7	79
Kupiškio r. sav.					
Atvykusieji ir	565	551	548	545	799
Išvykusieji ir	727	754	607	609	843
Neto migracija	-162	-203	-59	-64	-44

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys, 2023

5 lentelė. Registruotų ir bedarbių gyventojų santykis (nedarbo lygis) proc.

Teritorija	2018	2019	2020	2021	2022
Lietuvos Respublika	8,5	8,4	12,6	13	9
Utenos apskritis	11,9	11,7	15,2	15,5	10,8
Molėtų r. sav.	11,6	12	14,9	15,1	10,1
Kupiškio r. sav.	12,9	10,1	13,3	13,7	9,4

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, 2023

6 lentelė. 10 tūkst. gyventojų tenkantys veikiantys ūkio subjektai

Lietuvos Respublika	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
10 tūkst. gyv.	370,7	376,1	384,5	385,2	404,5
Kupiškio r. sav.	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
10 tūkst. gyv.	186,0	188,0	206,0	203,3	209,5
Utenos apskritis	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
10 tūkst. gyv.	227,2	232,0	238,6	235,1	249,2
Molėtų r. sav.	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
10 tūkst. gyv.	235,2	243,2	257,1	249,1	273,5

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, 2023

Gyventojų apklausos anketa ir analizė

Molėtų miesto gyventojų, organizacijų, įstaigų ar įmonių poreikių ir lūkesčių išaiškinimo anketa

Gerbiami Molėtų miesto gyventojai ir Molėtų mieste veikiančių organizacijų nariai, įstaigų, įmonių darbuotojai, labai prašome Jūsų atsakyti į keletą anketos klausimų. Manome, kad truksite iki 10 minučių.

Molėtų miesto vietos veiklos grupė (toliau - VVG) rengia vietos plėtros strategiją 2023-2027 metų laikotarpiui, pagal kurią bus finansuojami socialinę atskirtį mažinantys projektai ir iniciatyvos. Didelis dėmesys bus teikiamas socialinio verslo, vykdomo tiek viešųjų, tiek privačių juridinių asmenų, kūrimuisi ir plėtrai, padedančiam vietoje spręsti pažeidžiamų grupių atskirties problemas (t. y. kuriančio darbo vietas, paslaugas ir (ar) prekes sunkiau integruojamoms bendruomenės gyventojų grupėms). Anketos tikslas – išsiaiškinti Molėtų miesto gyventojų, organizacijų, įstaigų ar įmonių poreikius ir lūkesčius, paskatinti įsitraukti į naujo laikotarpio vietos plėtros strategijos rengimą ir jos įgyvendinimą.

Kiekvieno Jūsų dalyvavimas apklausoje ir pateiktas požiūris yra labai svarbus. Jūsų atsakymų anonimiškumą garantuojame.

Anketos statistika

	Viso
Peržiūrėjimų	556
Atsakymų	167

1. Jūs esate patenkintas (-a), kad gyvenate Molėtų mieste

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
1. Matau trūkumų, bet kitur gyventi nenorėčiau	99	59.3%
2. Visiškai patenkintas(-a)	46	27.5%
3. Nepatenkintas(-a), bet išvykti neketinu	15	9.0%
4. Nepatenkintas(-a) ir, esant galimybei, išvažiuočiau gyventi kitur	7	4.2%

2. Kokiu būdu, Jūsų manymu, galima būtų pagerinti gyventojų padėtį Molėtų mieste? (pažymėkite ne daugiau 3 atsakymų)

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
1. Didinti įsidarbinimo galimybes	111	22.8%
2. Didinti jaunų šeimų apsirūpinimo nuosavu būstu (nuoma, įsigijimas, statyba ir kt.) galimybes	73	15.0%
3. Sudaryti geresnes laisvalaikio praleidimo galimybes jaunimui ir vaikams, ypač tiems kurie turi mažesnes galimybes	68	14.0%
4. Sudaryti jaunoms šeimoms aktualias vaikų priežiūros, lavinimo galimybes (vaikų darželiai, prailgintos grupės mokyklose, vaikų popamokinio ugdymo įvairovė, kt.)	53	10.9%
5. Didinti Molėtų miesto estetinį patrauklumą	33	6.8%
6. Didinti šiuolaikinių technologijų prieinamumą (interneto ryšys)	10	2.1%
7. Remti jaunimo verslo iniciatyvas	32	6.6%
8. Didinti jaunimo įsitraukimą į bendruomeninį vietos gyvenimą, skatinant patiems spręsti kylančias problemas, savanoriauti	46	9.4%
9. Didinti laisvalaikio (kultūros, sporto ir kt.) galimybes	61	12.5%

3. Kokios, Jūsų manymu, priežastys lemia Molėtų miesto gyventojų užimtumo problemas?(Pažymėkite ne daugiau 3 svarbiausių atsakymų

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
1. Samdomiems darbuotojams mokami maži atlyginimai	112	25.7%
2. Trūksta darbo pasiūlymų	104	23.9%
3. Siūlomas nepatrauklus, turimą kvalifikaciją neatitinkantis darbas	69	15.8%
4. Tokių problemų nėra	1	0.2%
5. Nepakankama / netinkama gyventojų profesinė kompetencija	33	7.6%
6. Baimė kurti nuosavą verslą	46	10.6%

7. Negebėjimas sėkmingai plėtoti įkurtą verslą	19	4.4%
8. Nenoras dirbti	46	10.6%
Kitas variantas	6	1.4%

1. Nesudarytos tinkamos sąlygos verslui kurti
2. Siaura, provinciali pasaulėžiūra. Pvz palangiškiai jau atsikratė provincialaus požiūrio
3. Į darbą priimama dažniausiai per pažintis
4. Maža savivaldybėse parama verslui
5. Tiesiog bendro išsilavinimo stoka, reikėtų stiprinti švietimo sritį, mokyklas daryti patrauklias moksleiviams pasiūlant patrauklias užklasines veiklas mokykloje. Keičiant vaikų požiūrį į užimtumą jau nuo pradinių klasių siūlant užklasines veiklas patogiu laiku.

4. Kokios socialinės paslaugos, Jūsų manymu, šiuo metu yra svarbiausios Molėtų miesto gyventojams? (Pažymėkite ne daugiau 3 svarbiausių atsakymų)

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
1. Parama ir pagalba pagyvenusiems, ligotiems, neįgaliesiems (paslaugų namuose teikimas, dienos centrų kūrimas, infrastruktūros pritaikymas ir kt.);	113	27.7%
2. Vaikų priežiūros ir globos paslaugos (pvz., Vaikų dienos centrai, popamokinio užimtumo grupės, kt.);	77	18.9%
3. Pagalba skurdo rizikoje atsidūrusiems gyventojams;	73	17.9%
4. Pagalba smurtą šeimose patiriantiems, jų reabilitacija, smurto apraiškų prevencija;	47	11.5%
5. Parama daugiavaikėms šeimoms;	31	7.6%
6. Pagalba turintiems priklausomybę nuo alkoholio, narkotikų, psichotropinių medžiagų;	48	11.8%
5. Pagalba grįžusiems iš įkalinimo įstaigų;	1	0.2%
8. Pagalba benamiams;	4	1.0%
9. Pagalba pabėgėliams, tautinėms mažumoms	8	2.0%
Kitas variantas	6	1.5%

1. Sveikatos apsauga. Prieinamumo didinimas pas specialistus. Poliklinikoje teikiamų paslaugų kokybė ir kiekis.
2. Grįžusiems iš emigracijos
3. Įkurti vaikų žaidimų kambarį
4. Pagalba ligoniams. Visiškai nėra gydytojų!
5. Viskas susiję tik su jaunomis šeimomis, arba su senjorams, pamirštami asmenis 40 m ir vyresni, kaip sakau tas viduriukas
6. Vėl gi, itin aktualu vaikų užimtumo programos, ne dienos skyrių kūrimas, bet sporto būrelių pasiūla su KOMPETENCIJĄ turinčiais treneriais. Taip pat kitos užklasinės veiklos susijusios su menais ir pan. Vėl gi, kur kursus, pamokas vestų savo srities žinovai su atitinkamu pasiruošimu. Neužtenka tiesiog sukurti dienos centrus kuriuose vaikai nenori būti ir užsiima visai kita veikla teritorijoje arba miesto erdvėse

5. Kokios, Jūsų manymu, plėtros sritys turėtų būti ateityje remiamos (įtrauktos į naują Molėtų miesto vietos plėtros strategiją), siekiant, kad gyvenimas Molėtų mieste pagerėtų?

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
1. Darbo vietų kūrimas ir/ ar sudarymas sąlygų darbo vietų kūrimui	105	15.1%
2. Socialinių paslaugų infrastruktūros didinimas (slaugos/ senjorų namų, psichologinės ir socialinės reabilitacijos centrų, psichologinės pagalbos įstaigų, krizių ir specializuotos pagalbos centrų, jaunimo centrų ir pan. steigimas ir/ paslaugų plėtra)	64	9.2%
3. Smulkaus ir vidutinio verslo skatinimas ir rėmimas	72	10.4%
4. Švietimo, kultūros, laisvalaikio prieinamumo didinimas ir galimybių plėtra Molėtų mieste	64	9.2%
5. Jaunimo užimtumo (įsidarbinimo) galimybių gerinimas	54	7.8%
6. Jaunimo aktyvinimas, iniciatyvų rėmimas, veiklų įvairovės didinimas	51	7.3%
7. Gyventojų aktyvinimas, bendrų iniciatyvų rėmimas, gyventojų interesus atstovaujančių organizacijų stiprinimas	35	5.0%
8. Socialinio verslo rėmimas ir skatinimas	17	2.4%
9. Saugumo situacijos mieste gerinimas	12	1.7%
10. Gyventojų fizinio ir/ar psichologinio sveikatingumo skatinimas, didinimas	40	5.8%
11. Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas ir kokybės gerinimas (pvz., susisiekimo ir pavėžėjimo, vaikų priežiūros ir kt. paslaugų kūrimas ir vystymas)	34	4.9%
12. Kultūros tradicijų, tautinės tapatybės puoselėjimas	19	2.7%
13. Tautinių mažumų, migrantų, pabėgėlių integracijos į Molėtų miesto bendruomeninį gyvenimą gerinimą	7	1.0%

14. Naujų ir/ar patobulinti produktų (paslaugų) kūrimo ir/ar diegimo skatinimas (skaitmenizacijos, automatizacijos ir robotizacijos priemonėmis taupyti žmonių laiką ir finansinius išteklius)	24	3.5%
15. Gyventojų mokymo, kvalifikacijos tobulinimo organizavimas	49	7.1%
16. Socialinės įtraukties skatinimas per savanorystę ir kt.	23	3.3%
17. Senjorų užimtumo (įsidarbinimo) ir / ar veiklumo galimybių gerinimas	25	3.6%

6. Jūsų amžius?

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
3. 40-64 metai	90	53.9%
2. 30-39 metai	46	27.5%
1. Iki 29 metai	15	9.0%
4. 65 metai ir daugiau	14	8.4%
Neatsakė į klausimą	2	1.2%

7. Koks šiuo metu yra pagrindinis Jūsų užsiėmimas?

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
3. Samdomas darbuotojas	110	65.9%
2. Pats sau darbdavys (verslininkas, ūkininkas ir pan.)	23	13.8%
1. Moksleivis / studentas	3	1.8%
4.Namų šeimininkė	7	4.2%
5. Senatvės pensininkas (-ė)	7	4.2%
6. Bedarbis (-ė)	6	3.6%
7. Negalią turintis asmuo	2	1.2%
8. Kitas variantas	7	4.2%
Neatsakė į klausimą	2	1.2%

1. Besilaukianti moteris
2. Savanorė
3. VPA
4. Tarnautojas
5. Vaiko priežiūros atostogose
6. Neapmokomose vaiko priežiūros atostogose
7. vaiko priežiūros atostogos

8. Ar esate Molėtų mieste veikiančios nevyriausybinės organizacijos narys?

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
Ne	143	85.6%
Taip	23	13.8%
Neatsakė į klausimą	1	0.6%

9. Ar esate Molėtų mieste veikiančios Biudžetinės įstaigos darbuotojas?

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
Ne	138	82.6%
Taip	28	16.8%
Neatsakė į klausimą	1	

3 Priedas. Išnašos

1	Savivaldybės žemėlapis. Žiūrėta [2023-03-15]. Prieiga internete: https://www.geoportal.lt/savivaldybes/moletai
2	Lietuvos statistikos departamentas. Statistinių rodiklių analizė - nuolatinių gyventojų skaičius metų pradžioje. Žiūrėta [2023-03-15]. Prieigai internete: https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/
3	Lietuvos statistikos departamentas. Statistinių rodiklių analizė - nuolatinių gyventojų amžiaus struktūra metų pradžioje. Žiūrėta [2023-03-15]. Prieigai internete: https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/
4	Lietuvos statistikos departamentas. Statistinių rodiklių analizė - natūrali gyventojų kaita. Žiūrėta [2023-03-15]. Prieigai internete: https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/
5	Lietuvos statistikos departamentas. Statistinių rodiklių analizė - atvykusieji ir imigrantai; išvykusieji ir emigrantai. Žiūrėta [2023-03-15]. Prieigai internete: https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/
6	Molėtų savivaldybės socialinių paslaugų planas
7	Lietuvos statistikos departamentas. Statistinių rodiklių analizė - veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius metų pradžioje; veikiantys ūkio subjektai metų pradžioje. Žiūrėta [2023-03-15]. Prieigai internete: https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/
8	Lietuvos statistikos departamentas. Statistinių rodiklių analizė - registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis. Žiūrėta [2023-03-15]. Prieigai internete: https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/
9	Sudarė patys autoriai